

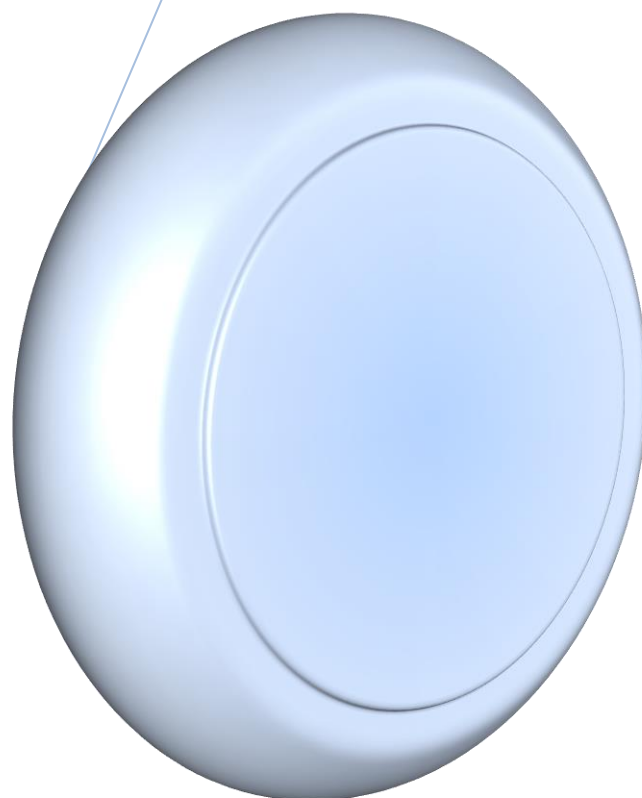

Preventie Nieuwegein

Aansluiting van het preventief aanbod voor jeugdigen en gezinnen bij de problematiek, transformatie en behoeften van de doelgroep in Nieuwegein.

Eline van Bortel

5-1-2018

Inhoud

Inleiding	2
Hoofdstuk 1: Oriëntatie	3
Inleiding	3
Beschermende factoren	3
Belangrijke risicofactoren	4
Situatie Nieuwegein	4
Gezondheid	6
Gezinssituatie	6
Onderwijs	7
Preventief jeugdbeleid	7
Conclusie oriëntatie	8
Hoofdstuk 2: Huidig aanbod Nieuwegein	9
Inleiding	9
Behoeften jongeren	12
Hoofdstuk 3: Analyse huidig aanbod	14
Inleiding	14
Aanbod en kansen	14
Kwaliteit van het aanbod	17
Hoofdstuk 4: Conclusie en aanbevelingen	19
Inleiding	19
Conclusie	19
Aanbevelingen	20
Literatuur	22
Bijlage 1: Preventiematrix Nederlands Jeugdinstituut	23
Bijlage 2: Preventiematrix huidig aanbod Nieuwegein	25
Bijlage 3: Huidig aanbod Nieuwegein	29
Basisinfrastructuur	29
Universele preventie	32
Selectieve preventie	35
Geïndiceerde preventie	41

Inleiding

De gemeente Nieuwegein wil dat alle kinderen en jongeren in Nieuwegein gezond en veilig opgroeien binnen een zorgende en veilige omgeving. Om hiervoor te zorgen wil men een kansrijke opvoed- en opgroeiomgeving creëren.

Op 1 januari 2015 is de nieuwe Jeugdwet in werking getreden. Een belangrijk doel van de transformatie die hieruit voortkomt is het verzwaren van de focus op preventie. Het doel is zorgen dat kinderen gezond en veilig opgroeien, voorkomen dat problemen ontstaan en jongeren die hulp nodig hebben zoveel mogelijk met lichte ondersteuning te helpen. Dit lukt enerzijds door het creëren en versterken van de rijke opvoed- en opgroeiomgeving voor kinderen, jongeren en hun ouders in Nieuwegein. Daarnaast is het van belang dat advies en ondersteuning waarmee zij zelf verder kunnen, beschikbaar zijn wanneer nodig. Dit advies of deze ondersteuning kan gevonden worden in het eigen netwerk, maar ook bij bijvoorbeeld de verpleegkundige van het consultatiebureau of de leerkracht van school. Tot slot is het van belang om rekening te houden met bekende risicofactoren voor problemen. Sommige kinderen, jongeren of ouders zullen niet zelf om hulp vragen, maar hebben mogelijk wel hulp nodig. Dan is het van belang dat eventuele risicofactoren of problemen tijdig gesignaleerd worden door het eigen netwerk van het gezin maar ook door een netwerk van professionals en vrijwilligers om het gezin heen, zodat ondersteuning kan worden aangeboden.

Om preventie binnen Nieuwegein te versterken is het van belang te weten wat er momenteel op dit gebied gedaan wordt en wat nodig is. De onderzoeksvraag is: "In hoeverre sluit het preventieve aanbod voor jeugdigen en gezinnen in Nieuwegein aan bij de situatie in Nieuwegein, wetenschappelijke inzichten, de transformatie en behoeften van de inwoners en hoe kan dit verbeterd worden?" Om dit in beeld te brengen is allereerst gekeken naar risicofactoren en beschermende factoren voor de ontwikkeling van jeugdigen. Vervolgens is uitgezocht wat bekend is over deze factoren voor de gemeente Nieuwegein om te bepalen welke onderwerpen prioriteit hebben voor een preventieve aanpak. Het preventieve aanbod binnen de gemeente is zo goed mogelijk in kaart gebracht, door gesprekken met een aantal belangrijke partijen op dit gebied (GGD, MOvactor en Vitras), overleg binnen de gemeente en door te zoeken op internet. Dit overzicht zal niet compleet zijn. Het aanbod verandert continu en er zullen ook activiteiten niet gevonden zijn. Bovendien zal bijvoorbeeld het onderwijs zelf ook veel doen op dit vlak, maar dit is buiten beschouwing gelaten. Echter, het geeft een beeld van het preventieve aanbod op dit moment. Dit overzicht is vervolgens vergeleken met de situatie in Nieuwegein en wetenschappelijke inzichten over risicofactoren en beschermende factoren om te bepalen waar hiaten liggen. Voor het bestaande aanbod is nagegaan in hoeverre dit bewezen effectief is en aansluit bij de transformatie. Ook zijn een aantal jongeren binnen Nieuwegein bevraagd over hun behoeften op het gebied van preventie. Dit document eindigt met conclusies en aanbevelingen om de preventie voor jeugdigen en gezinnen in Nieuwegein verder te verbeteren.

Hoofdstuk 1: Oriëntatie

Inleiding

Preventie gaat zowel om het voorkomen of bestrijden van risicofactoren als om het bevorderen van beschermende factoren. Vanuit het uitgangspunt dat we een rijke opvoed- en opgroeiomgeving willen creëren om sterke kinderen en jongeren te krijgen, zijn met name de beschermende factoren en een goed en uitdagend netwerk heel belangrijk. In de oriëntatie is gekeken naar belangrijke beschermende factoren en risicofactoren en naar wat speelt in Nieuwegein. Zo wordt een beeld gevormd van op welke gebieden preventie zich zou moeten richten om vervolgens te bekijken hoe het aanbod er nu uit ziet.

Beschermende factoren

Veel jongeren groeien ondanks de aanwezigheid van risicofactoren goed op. Dit is vaak toe te schrijven aan de aanwezigheid van veerkracht en beschermende factoren. Er is al een aantal jaren een verschuiving gaande van het voorkomen of bestrijden van risicofactoren naar het bevorderen van beschermende factoren en gezondheid. Ook de gemeente Nieuwegein wil haar beleid baseren op de principes van positieve gezondheid. Dit gaat om het gezond houden van inwoners door het fysiek, emotioneel, psychologisch, sociaal en spiritueel welbevinden te bevorderen. Indicatoren die wijzen op een positieve gezondheid zijn dan: een goede lichamelijke conditie, veerkracht, gevoel van eigenwaarde, optimisme, tevreden over het leven, hoopvol, actief deelnemend aan het leven van de gemeenschap en sociale integratie (Walburg, 2014).

Veerkracht is een belangrijke eigenschap die mensen minder beïnvloedbaar maakt voor omgevingsinvloeden. Hierdoor leiden risicofactoren dus minder snel tot problemen. Dit kan leiden tot een succesvolle aanpassing ondanks mogelijk ongunstige omstandigheden. Dit is vanuit ontwikkelingsoogpunt van groot belang (Cicchetti, 2013; Fonagy, 2013). Aspecten die samenhangen met veerkracht zijn onder andere (Sapientza & Masten, 2011):

- positieve relaties met verzorgende volwassenen (hechting);
- effectieve opvoeding en verzorging;
- intelligentie en probleemoplossende vaardigheden;
- zelfregulerende vaardigheden;
- ervaren doeltreffendheid en controle;
- prestatiemotivatie;
- positieve vrienden of partner;
- vertrouwen, hoop en spiritualiteit;
- overtuiging dat het leven betekenis heeft;
- effectieve leerkrachten en scholen (onderwijssysteem).

Uit literatuuronderzoek komen verder de volgende beschermende factoren naar voren: sociale vaardigheden; schoolmotivatie in de zin van betrokkenheid bij leeractiviteiten, binding met school, motivatie om te presteren en positieve verwachtingen van zichzelf; het hebben van positieve waarden zoals eerlijkheid en integriteit; geloof in de morele orde; sociale binding met omgeving; intelligentie; steun; een constructieve tijdsbesteding; een positieve identiteit; mogelijkheden voor betrokkenheid bij maatschappelijke instellingen zoals school; erkenning en waardering krijgen voor positief gedrag en het bezitten van emotionele competenties (Van Boxtel, 2017).

Uit zowel de principes van positieve gezondheid, de factoren die bijdragen aan veerkracht en de belangrijke beschermende factoren komt het belang van sterke sociale binding naar voren als een belangrijk aspect. Een sterke band tussen kinderen en de voor hen belangrijke volwassenen is zeer belangrijk om de kansen op het ontstaan van probleemgedrag te verkleinen. De basis voor deze relaties wordt gelegd in de relatie en interactie tussen het kind en zijn opvoeders. De hechting tussen ouder en kind vormt de basis voor latere relaties (Ince, Van Yperen, & Valkestijn, 2013). Het is dan ook belangrijk om aandacht te besteden aan het bevorderen van deze hechting. Een positieve ouder-kindrelatie en hechting is essentieel, als deze ontbreekt moet er binding of hechting zijn met een andere belangrijke volwassene.

Belangrijke risicofactoren

Ondanks het grote belang van het bevorderen van beschermende factoren, zijn er ook belangrijke risicofactoren aanwezig in de omgeving van jeugdigen. Ook daar moet aandacht voor zijn. In 2016 is binnen de gemeente Nieuwegein een literatuuronderzoek uitgevoerd naar risicofactoren voor jeugdhulp. Belangrijke risicofactoren, die (gedeeltelijk) beïnvloedbaar zijn door preventieve activiteiten, zijn: ontoereikende sociale vaardigheden; een éénoudergezin; een lage sociaaleconomische status van het gezin; psychologische of psychiatrische problemen van ouders; jonge ouders of een tienermoeder als ouder hebben; een groot gezin; verwaarlozing, mishandeling of geweld; afwijzing door ouders of leeftijdsgenoten; conflicten in het gezin; lage schoolprestaties; omgaan met antisociale leeftijdsgenoten en het oproeien in een kansarme buurt. Van deze factoren kan soms voorkomen worden dat deze ontstaan of dat deze tot problemen leiden wanneer deze tijdig worden gesignaleerd en ondersteuning wordt geboden wanneer en waar nodig. Overigens hoeft de aanwezigheid van één van deze factoren nog geen risico te zijn voor het ontstaan van problemen. Wel is bekend dat wanneer er meerdere van deze factoren spelen, het risico op problemen groter is (Van Boxtel, 2017).

Situatie Nieuwegein

Nieuwegein scoort in vergelijking met de regio Utrecht en de regio Lekstroom op bepaalde problemen en risicofactoren hoger dan gemiddeld. Ook vergeleken met landelijke cijfers komt Nieuwegein op een aantal problemen of risicofactoren hoog uit. Echter, zoals in onderstaande tabel te zien is, valt Nieuwegein niet sterk op in vergelijking tot gemeenten die vergelijkbaar zijn in stedelijkheid en inwonersaantal. De tabel begint met de meest recente cijfers. Wanneer een rij van de tabel dikgedrukt is, betekent dat dat Nieuwegein voor dat kenmerk het hoogst scoort op alle vergelijkingsschalen (of in het geval van sportlidmaatschap het laagst).

Tabel 1. Aanwezigheid van risicofactoren en problemen. *Bron: Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (z.j.) en Verwey-Jonker Instituut (2017).*

	Nieuwegein	50.000-100.000 inwoners	Sterk stedelijk	Provincie Utrecht	Nederland
% éénoudergezinnen ten opzichte van het percentage huishoudens 2016	7,7	7,6	7,7	6,4	7,2
% jongeren met	9,7	10,8	10,9	10,7	10,7

jeugdhulp 2016					
Absoluut en relatief verzuim per 1000 5-18 jarigen 2016	Absoluut: 1,71 Relatief: 28,88	Absoluut: 1,87 Relatief: 28,59	Absoluut: 2,44 Relatief: 30,22	Absoluut: 1,92 Relatief: 32,71	Absoluut: 2,01 Relatief: 26,88
% jeugdcriminaliteit 2015	1,62	?	?	1,4	1,5
% voortijdig schoolverlaten 2015	2,26	?	?	1,64	1,82
% sportlidmaatschap 2015	38,63	?	?	42,75	42
% 0-17 jarigen dat opgroeit in een eenoudergezin 2015	16,28	?	?	12,77	15,4
% jeugdhulp totaal 2015	9,93	?	?	8,35	9,3
% jongeren werkloos 2015	1,08	1,5	1,61	1,13	1,52
% kinderen in uitkeringsgezin 2015	5,93	6,22	6,89	5,17	6,58
% meldingen kindermishandeling 2014	0,71	0,74	0,75	0,56	0,70
Aantal verdachten van 12-17 jaar per 1000 in 2014	17,5	10,3	11,4	11,3	10,6
Aantal verdachten van 18-24 jaar per 1000 in 2014	32,3	27,0	24,7	22,9	23,6
Aantal jeugdige veelplegers per 1000 inwoners 2014	2,9	1,4	1,4	1,5	1,3
% voortijdig schoolverlaters 2014	2,2	2,0	2,1	1,9	2,0
% kinderen met kans op armoede 2013	11,6	12,8	13,3	10,2	13,0
% tienermoeders 2012	0,62	0,46	0,58	0,33	0,5
% achterstandsleerlingen 2012	11,61	11,47	10,98	9,66	11,61

In bovenstaande tabel wordt in ieder geval duidelijk dat jeugdcriminaliteit een probleem vormt in Nieuwegein. In 2013 scoorde Nieuwegein als gemeente landelijk gezien op vijf gemeentes na het hoogst op dit vlak. In de jaren daarvoor en daarna kwam Nieuwegein niet voor in de landelijke top tien, maar de tabel laat zien dat het nog steeds boven het landelijk en regionaal gemiddelde ligt en ook boven dat van gemeenten met een vergelijkbare stedelijkheid en inwonersaantal. Ook voortijdig schoolverlaten lijkt een probleem te zijn, terwijl verzuim mee lijkt te vallen. Tot slot blijft het percentage éénoudergezinnen relatief hoog en valt het percentage tienermoeders op, dit lijken dus belangrijke risicofactoren binnen Nieuwegein.

Hieronder wordt verder ingegaan op de situatie in Nieuwegein vergeleken met de regio Lekstroom en de regio Utrecht op het gebied van gezondheid, gezinssituatie en onderwijs.

Gezondheid

Overgewicht is een belangrijk gezondheidsprobleem dat veel voorkomt in Nieuwegein. Het percentage overgewicht op de leeftijd van 5-6 jaar, 10-11 jaar en 13-14 jaar ligt hoger dan gemiddeld in de regio Utrecht, op de leeftijd van 2 jaar is het gelijk (GGD Regio Utrecht, 2016b). In 2015 had Nieuwegein echter het hoogste percentage peuters met obesitas en ook het percentage peuters met overgewicht was hoog in vergelijking tot de regio (Stichting Vitras, 2016). Het percentage jongeren dat zich zorgen maakt over hun gewicht ligt niet duidelijk hoger dan gemiddeld in de regio (GGD Regio Utrecht, 2016b).

Wat mogelijk samenhangt met de gewichtsproblemen, is dat jeugdigen in Nieuwegein in vergelijking tot de regio minder bewegen. Er zijn procentueel minder kinderen lid van een sportvereniging en er gaan minder kinderen lopend of fietsend naar school. Daarnaast wordt door jeugdigen in Nieuwegein meer tijd doorgebracht voor de tv, op internet of sociale media dan door jeugdigen in de regio Utrecht (GGD Regio Utrecht, 2016b). Veelvuldig gamen of gebruik van sociale media was in Nieuwegein vaker reden voor een uitnodiging voor een extra gesprek bij de GGD dan in andere gemeenten in de regio Utrecht (De Vos & Bun, 2015). Daarnaast ontbijten kinderen in Nieuwegein wat minder vaak en eten zij minder fruit in vergelijking tot kinderen uit de regio Utrecht (GGD Regio Utrecht, 2016b).

Kijkend naar middelengebruik lijkt vooral roken een belangrijke risicofactor binnen Nieuwegein. Alcohol en drugs lijken in vergelijking tot de regio in Nieuwegein niet opvallend vaak voor te komen en zelfs iets minder dan in de regio. Wat betreft roken vallen met name ouders op. Hoewel jongeren van 13-17 jaar in Nieuwegein iets meer roken dan in de regio, is dit niet erg opvallend. Van de ouders van jonge kinderen rookt 28,2% in Nieuwegein. Dit is het op één na hoogste percentage van de regio (Stichting Vitras, 2016). Ook tijdens de zwangerschap wordt in Nieuwegein iets meer gerookt dan gemiddeld in de regio, terwijl er minder vaak alcohol gedronken wordt (GGD Regio Utrecht, 2016b).

Het percentage kinderen en jongeren met een verhoogde kans op psychosociale problemen gesignaleerd door de JGZ ligt in de verschillende leeftijdsfasen steeds net wat hoger dan gemiddeld in de regio (GGD Regio Utrecht, 2016b). Over dit gegeven is verder weinig bekend, maar het is wel een belangrijk signaal.

Gezinssituatie

De percentages van jeugdigen in een éénoudergezin, met een niet-westers allochtone achtergrond, met laag opgeleide ouders en in bijstandsgezinnen liggen allemaal hoger dan het gemiddelde van de regio (GGD Regio Utrecht, 2016b). Dit hoeft geen risico op problemen te vormen, maar het is wel bekend dat deze gezinnen relatief gezien vaker problemen hebben of

krijgen. In Nieuwegein komt in vergelijking tot de regio Utrecht veel armoede voor. Van de 19-65 jarigen had 25% enige tot grote moeite om rond te komen in 2012.

In Nieuwegein groeien meer kinderen op in een gezin dat een scheiding heeft meegemaakt dan in de regio (GGD Regio Utrecht, 2016b). Een andere risicofactor in de gezinssituatie is het hebben van jonge ouders of een tienermoeder als ouder. Het percentage tienermoeders dat beviel in 2015 was het op één na hoogste percentage van de regio Utrecht (1,6%; Stichting Vitras, 2016).

Onderwijs

Nieuwegein had in 2014 en 2015 de meeste leerlingen in de regio Lekstroom met ziekteverzuimbegeleiding, in 2015 ging het om 57 kinderen in totaal vanuit het basisonderwijs en middelbaar onderwijs. Procentueel was dit in Nieuwegein ook het hoogst, maar niet veel meer dan in Vianen (GGD Regio Utrecht, 2016a; GGD Regio Utrecht, 2016b). Ook het percentage voortijdig schoolverlaters ligt hoger dan gemiddeld in de regio Utrecht. Het percentage leerplichtigen dat ingeschreven staat maar ongeoorloofd afwezig is, ligt juist aanzienlijk lager dan in de provincie Utrecht (GGD Regio Utrecht, 2016b). Dit komt overeen met de gegevens uit Tabel 1.

Wat betreft schoolprestaties is alleen bekend dat het percentage peuters met een spraaktaalachterstand in het Nederlands in Nieuwegein het op één na hoogste van de regio was en dat dit percentage in 2015 hoger was dan in 2014. Nieuwegein had ook het hoogste percentage peuters dat geen Nederlands spreekt (Stichting Vitras, 2016).

Preventief jeugdbeleid

Onlangs heeft het Nederlands Jeugdinstituut de Preventiematrix Jeugd gedeeld als hulpmiddel voor gemeenten om hun preventief jeugdbeleid in te richten (Nederlands Jeugdinstituut, 2017), deze is opgenomen in Bijlage 1. Deze preventiematrix gaat uit van 12 paren van gewenste situaties aan de ene kant en problemen aan de andere kant. Daartussen kunnen op verschillende niveaus preventieve activiteiten plaatsvinden om de gewenste situatie te bevorderen en/of het probleem te voorkomen. Het gaat om de volgende 12 paren:

1. Gezond gewicht → Obesitas
2. Mentaal welbevinden → GGZ problematiek/depressie/angst
3. Gezonde levensstijl → Middelen/drugsgebruik/verslaving
4. Veilige hechting/veilige thuissituatie → Kindermishandeling/huiselijk geweld
5. Positief ouderschap/veilige thuissituatie → Vechtscheidingen
6. Veilige school/veilige internetomgeving → Pesten
7. Pro-sociaal gedrag → Jeugdcriminaliteit
8. Sociale aansluiting/pro-sociaal gedrag/zingeving → Radicalisering
9. Positief opvoedklimaat in alle leefomgevingen van het kind → Tekortschietend opvoedklimaat in de leefomgeving van het kind
10. Opgroeien met voldoende materiële middelen → Opgroeien in armoede
11. Optimale schoolloopbanen → Schoolverzuim/schooluitval/thuiszitters
12. Sociale aansluiting/sociale cohesie/participatie kwetsbare groepen → Sociale uitsluiting/beperkte zelfredzaamheid kwetsbare groepen.

De preventiematrix is ingevuld voor Nieuwegein, de ingevulde matrix is opgenomen in Bijlage 2 van dit rapport.

Conclusie oriëntatie

Vanuit wat bekend is van de situatie in Nieuwegein, komen een aantal belangrijke thema's naar voren om op in te zetten met het preventief aanbod, namelijk:

- Het voorkomen van of ondersteunen bij echtscheidingen, éé noudergezinnen
- Het voorkomen of verminderen van jeugdcriminaliteit
- Gezonde levensstijl
- Gezond gewicht
- Het voorkomen van voortijdig schoolverlaten
- Het voorkomen van het ontstaan van of het begeleiden van tienermoeders.

Aanvullend hierop komen uit de literatuur een veilige hechting, een effectieve opvoeding en verzorging en sociale vaardigheden naar voren als belangrijke factoren om te bevorderen met het preventief aanbod. Ook blijkt een lage sociaaleconomische status nog een belangrijke risicofactor om rekening mee te houden.

Besloten is om de beschreven preventiematrix te gebruiken om het huidig aanbod in kaart te brengen, omdat hiermee snel inzichtelijk wordt op welke gebieden al veel gedaan wordt en waar hiaten liggen. Bovendien kunnen de genoemde risicofactoren en beschermende factoren onder deze twaalf thema's geschaard worden. In de volgende stappen zal gekeken worden naar het aanbod en zal dit vergeleken worden met wat nodig is, wat aansluit bij de transformatie, wat effectief is en met de behoeften van jongeren in Nieuwegein.

Hoofdstuk 2: Huidig aanbod Nieuwegein

Inleiding

Het huidige aanbod in Nieuwegein wordt in dit hoofdstuk kort beschreven. Een uitgebreidere uitwerking van het aanbod is te vinden in Bijlage 3 en de bij dit document behorende tabel. Het aanbod is onderverdeeld in vier niveaus van preventie: de basisinfrastructuur, universele preventie, selectieve preventie en geïndiceerde preventie. De grens tussen deze verschillende niveaus van preventie is niet altijd scherp, sommige activiteiten zouden onder verschillende niveaus geschaard kunnen worden. Dit maakt de indeling op sommige plekken kunstmatig. Binnen de genoemde groepen wordt het aanbod waar mogelijk onderverdeeld onder de drie thema's gezondheid, veiligheid en een kansrijke ontwikkeling.

Basisinfrastructuur

Onder de basisinfrastructuur wordt verstaan dat er goede voorzieningen aanwezig zijn waar alle inwoners gebruik van kunnen maken. Het gaat om de voorzieningen die bijdragen aan:

- het kunnen volgen van onderwijs;
- het bevorderen van de ontwikkeling van kinderen;
- het bevorderen van de gezondheid van gezinnen, kinderen en jongeren;
- de mogelijkheid voor ontmoeting tussen ouders, gezinnen, kinderen en jongeren;
- een aanbod van activiteiten voor gezinnen, kinderen en jongeren.

Nieuwegein heeft een breed aanbod van scholen, kinderopvangcentra en sportverenigingen. De jeugdgezondheidszorg in Nieuwegein is gericht op alle ouders en ondersteunt ouders in de opvoeding en bij het bevorderen van een gezonde ontwikkeling van hun kind. In Nieuwegein wordt de jeugdgezondheidszorg uitgevoerd door GGD Regio Utrecht.

Wat betreft activiteiten en ontmoeting kent Nieuwegein vijf buurtpleinen en een aantal buurthuizen waar veel activiteiten georganiseerd worden voor inwoners en ruimte is voor ontmoeting. MOvactor heeft voor jongere kinderen op twee plekken in Nieuwegein huiskamerwoningen waar activiteiten georganiseerd worden op basis van de behoeften van kinderen, jongeren en ouders in de wijk. Nieuwegein kent een breed activiteitenaanbod. Zo zijn er mogelijkheden voor cultuureducatie binnen theater De Kom, voor natuur- en milieueducatie binnen het Natuurkwartier en Milieu Educatie Centrum en organiseert De Tweede Verdieping activiteiten op het gebied van lezen, mediawijsheid, et cetera. Bouwgein is een bouwspeeltuin in Nieuwegein-Noord. Dit is een buitenspeeltuin, in de zomervakantie organiseren zij de Kindervakantieweek voor alle basisschoolkinderen in Nieuwegein. Een laatste voorbeeld is The Pit, een initiatief voor en door jongeren in Nieuwegein. Dit is een plek om elkaar te ontmoeten en muziektalent te delen.

Binnen de basisinfrastructuur vallen natuurlijk ook de kerken en verenigingen waar mensen elkaar ontmoeten. Deze verenigingen berusten vaak op de inzet van vrijwilligers uit de gemeente. Het gaat dan bijvoorbeeld om sportverenigingen, de scouting, maar ook de vereniging Samen Kerk in Nieuwegein.

Universele preventie

Onder universele preventie worden maatregelen in de omgeving verstaan die het normale leven en de positieve ontwikkeling van kinderen bevorderen. Universele preventie richt zich op alle kinderen, jeugdigen en gezinnen. In de tabel aan het eind van deze paragraaf en de ingevulde matrix in Bijlage 2 is te zien dat er aanbod is om:

- een gezonde levensstijl te bevorderen;
- ouderschap te verstevigen en ontmoeting tussen ouders te bevorderen;
- hechting tussen ouder en baby te bevorderen door babymassage;
- prosociaal gedrag te bevorderen;
- weerbaarheid van jongeren te vergroten;
- zingeving te geven;
- taalontwikkeling bij jonge kinderen te stimuleren;
- een positief opvoedingsklimaat in de buurt te stimuleren;
- cultuur en sociale cohesie te ondersteunen.

Selectieve preventie

Onder selectieve preventie wordt voorlichting, bewustwording, tijdige signalering en advisering van jeugdigen en gezinnen met een hulpvraag of een verhoogd risico op problemen verstaan. Opvallend is dat er vijf trainingen voor sociale vaardigheden aangeboden worden binnen Nieuwegein, de leeftijdsgroep hiervan verschilt wel, maar overlapt elkaar ook deels. Verder worden nog twee assertiviteitstrainingen voor jongeren aangeboden. Voor ouders zijn verschillende cursussen beschikbaar, maar ook video-hometraining vanuit de jeugdgezondheidszorg bij problemen of hulpvragen in de opvoeding. Verder zijn er verschillende initiatieven waar gezinnen die het financieel moeilijk hebben een beroep op kunnen doen en is er aanbod om de taalontwikkeling voor peuters die dat nodig hebben extra te stimuleren. Daarnaast is ondersteuning op maat beschikbaar voor jongeren in de vorm van jongerencoaching en voor ouders bij Buurtgezinnen.

Geïndiceerde preventie

Tot slot is er geïndiceerde preventie, dit bestaat uit preventieve interventies en eerstelijns ondersteuning en hulp voor jeugdigen en gezinnen met een verhoogd risico of een beginnend probleem. Voor deze laatste groep zijn alleen de preventieve activiteiten in kaart gebracht, de eerstelijns hulp valt buiten de scope van dit document. Onder geïndiceerde preventie in Nieuwegein valt specifiek sportaanbod voor kinderen met autisme die moeite hebben om aansluiting te vinden binnen reguliere sportverenigingen en coaching en ondersteuning voor kinderen die tijdelijk geen regulier onderwijs kunnen volgen om uiteenlopende redenen. Ook zijn er vanuit Handje Helpen verschillende initiatieven om ouders of gezinnen die dat nodig hebben te ontlasten of ondersteunen en is er de interventie Stevig Ouderschap vanuit de jeugdgezondheidszorg om ouders die om uiteenlopende redenen extra ondersteuning kunnen gebruiken bij de opvoeding te ondersteunen in de eerste periode van het ouderschap.

Tabel 2. Preventief aanbod gemeente Nieuwegein.

<u>Basisinfrastructuur</u> <i>Gezondheid</i> Sportverenigingen <i>Veiligheid</i> Kerken Scouting <i>Kansrijk</i> Onderwijs Kinderopvang Buurtpleinen en buurthuizen Bibliotheek De Tweede Verdieping De Kom Natuurkwartier/Milieu Educatie Centrum <i>Overstijgend</i> Jeugdgezondheidszorg	<u>Universele preventie</u> <i>Gezondheid</i> SportID: Goede start, De sportieve school en Like moving 2 challenge De gezonde school Ik eet het beter Nuchter Verstand Lijfstyle netwerk <i>Veiligheid</i> Centering pregnancy Cursus Aanpakken voor aanstaande vaders Informatiebijeenkomst Een goede start Ouder-kindgroepen Informatieve ouder-kindochtenden bibliotheek Babymassage De Vreedzame School Stichting Chris & Voorkom (LEV!) Pretty Woman: voorlichting <i>Kansrijk</i> De Voorleesbrigade Nypels Speelt BabyBiebBox Stichting Afrika in Nieuwegein <i>Overstijgend</i> Jongerenwerk: - Brede en gerichte activiteiten - Coaching/individuele begeleiding van jongeren - Aanwezig zijn op plekken waar jongeren zijn, signaleren, aansluiten bij behoeften en relatie opbouwen.
<u>Selectieve preventie</u> <i>Gezondheid</i> Faalangstraining Ik ben een kei KIES: kinderen van gescheiden ouders Pretty Woman: gerichte ondersteuning <i>Veiligheid</i> Buurtgezinnen Video-hometraining door GGD Ouderschap na echtscheiding	<u>Geïndiceerde preventie</u> <i>Gezondheid</i> Autisport <i>Veiligheid</i> Stevig Ouderschap Opgroeien in armoede Logeeropvang Psychiatriemaatje

Training Bewust omgaan met pubers Oudercursus voor ouders van hoogintelligente kinderen Oudercursus: Gemopper in de prullenmand Gaaf! Nieuwegein <i>Kansrijk</i> Voor- en vroegschoolse educatie Peuterbezoeken bibliotheek voor VVE groepen Nieuwegein Stadspas Stichting Leergeld De Speelgoedbank Zomertraining Plezier op school School's Cool Training sociale vaardigheden Samen samen! Assertiviteitstraining Tim en Flapoor Samen staan we Sterk Training op maat Kidztower Het Lab Jongerenloket Huiswerkbegeleiding (o.a. Balans) <i>Overstijgend</i> Jongerencoaching Balans (alle domeinen)	<i>Kansrijk</i> BOCS
---	-------------------------

Behoeften jongeren

Het is helaas niet gelukt om de behoeften van ouders uit Nieuwegein in kaart te brengen. Om de behoeften van jongeren in Nieuwegein wat betreft het preventieve aanbod in kaart te brengen is met een aantal jongeren gesproken. Samen met het jongerenwerk zijn jongeren in de wijk en in de bibliotheek bevraagd over hun ervaringen en behoeften in voorlichting en ondersteuning op het gebied van onder andere werk en school, seksualiteit, middelengebruik en schulden. In totaal zijn ongeveer 15 jongeren gesproken in de leeftijd van ongeveer 11 t/m 22 jaar.

Over het algemeen blijkt er relatief weinig behoefte te zijn onder deze jongeren aan ondersteuning. Als zij vragen hebben, geven sommigen aan naar hun mentor te gaan, anderen naar hun ouders en weer iemand anders gaf aan dit met haar psycholoog te bespreken. Voor problemen of vragen rondom geld en schulden geven een aantal jongeren aan naar hun ouders te gaan, zij regelen hun financiën. Wat betreft het vinden van school en werk bespreken jongeren die nog op de middelbare school zitten dit met hun mentor. Ook bespreken veel jongeren dit met hun ouders. Eén jongere geeft aan een vraag te hebben waarvan hij niet weet waar hij daarvoor naartoe zou kunnen. Hij heeft een MBO diploma behaald en zou graag als sporttrainer in de gevangenis gaan werken, hier heeft hij stage gelopen. Hij weet dat hij hiervoor een HBO opleiding nodig heeft, maar hij wil niet meer naar school. Hij geeft aan dat hij zou willen dat er iemand met

hem meekijkt naar de mogelijkheden. “Face to face, niet via internet ofzo. Gewoon even meekijken en vertellen wat de mogelijkheden zijn of wat ik het best kan doen.” Hij weet niet waar hij deze ondersteuning kan vinden.

Gevraagd is waar jongeren hun informatie vandaan halen over bijvoorbeeld alcohol, drugs en seksualiteit. Dit blijkt vooral via internet te zijn. Ook noemen verschillende jongeren de voorlichting op school, maar zij geven daarbij aan dat ze daar weinig van geleerd hebben. Verschillende jongeren geven aan dat ze bijvoorbeeld op het gebied van seksualiteit meer behoefte hebben aan informatie over hoe je met meisjes of jongens omgaat, hoe je nee kunt zeggen, et cetera en niet alleen het fysieke aspect. Op de vraag wie deze voorlichting dan zou moeten geven, geven zij aan deze liever van leeftijdsgenoten/jongere mensen of experts op dat gebied te krijgen dan van de leerkracht. Twee meisjes stonden op het punt om naar de middelbare school te gaan. Op de vraag of ze hier klaar voor waren antwoordden zij bevestigend. Toen gevraagd werd of hun basisschool hen daarop voorbereid had, gaven zij aan dat dat wel het geval was maar dat ze daar weinig aan hadden gehad. Op de vraag hoe zij zich dan hadden voorbereid, gaven zij aan op internet gekeken te hebben en gesproken te hebben met iemand die zij kennen die nu in de brugklas zit. Vooral dat laatste hadden zij als waardevol ervaren.

Tot slot is gevraagd of de jongeren op dit moment iets missen in Nieuwegein. Hierop werd wisselend gereageerd, veel jongeren gaven aan het saai te vinden in Nieuwegein maar sommigen gaven ook aan dat er genoeg te doen is. Op de vraag wat ze dan zouden willen werd ook wisselend gereageerd bijvoorbeeld: feestjes voor jongeren tot 16/18 jaar met “leuke” muziek, een kledingmarkt of –beurs, een fifa toernooi in de bibliotheek of ergens anders, champions league kijken in de bibliotheek of ergens anders, goede uitgaansgelegenheden zoals een discotheek, een coffeeshop en een plek om te kunnen chillen waar ze muziek mogen luisteren en mogen eten.

Deze bevindingen zijn besproken met een jongerenwerker. Hij gaf aan dit te herkennen en benadrukte dat jongeren pas behoefte hebben aan informatie en ondersteuning wanneer ze vastlopen. Naar zijn idee zouden preventieve activiteiten zich moeten richten op het voorbereiden van deze jongeren op wat er verandert als ze 18 worden (DUO, administratieve dingen, et cetera), omgaan met geld, seksualiteit en plannen (op tijd stage en studie regelen, leren, huiswerk bijhouden, et cetera). De manier waarop dit zou moeten vond hij lastiger. Jongeren vragen niet zomaar om hulp en voorlichting sluit en slaat vaak niet aan tot het moment waarop ze een hulpvraag hebben. Eigenlijk zou er misschien standaard een soort begeleiding op maat moeten zijn.

Hoofdstuk 3: Analyse huidig aanbod

Inleiding

In totaal zijn 54 activiteiten en interventies opgenomen die vallen onder universele, selectieve en geïndiceerde preventie. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe dit aanbod is opgebouwd en wat kansen en hiaten zijn die hieruit voortkomen. Ook wordt de kwaliteit van het aanbod beschreven. Van de 54 activiteiten en interventies vallen 20 preventieve activiteiten onder universele preventie en 28 onder selectieve preventie. Slechts zes interventies vallen onder geïndiceerde preventie. Er zijn 23 activiteiten of interventies gericht op het hele gezin of ouders, slechts één op baby's, vijf op peuters, 13 op kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar en 12 op jongeren boven de 12 jaar. De ingevulde preventiematrix in Bijlage 2, gebaseerd op het format van het Nederlands Jeugdinstituut, laat zien waar kansen en hiaten in het huidige preventieve aanbod van Nieuwegein liggen. Hieronder wordt gedeeld wat opvalt binnen de overkoepelende thema's gezondheid, veiligheid en een kansrijke ontwikkeling en wat kansen zijn om het aanbod binnen die thema's te verbeteren. Voor jongeren bestaan twee initiatieven die deze domeinen overstijgen en daarom niet in de matrix zijn opgenomen, het jongerenwerk en jongerencoaching. Hier kunnen jongeren met al hun vragen terecht en worden zij op maat ondersteund of begeleid naar passende ondersteuning.

Aanbod en kansen

Gezondheid

Onder het thema gezondheid vallen 11 preventieve activiteiten, waarvan er vier gericht zijn op het bevorderen van een gezond gewicht of het tegengaan van obesitas, vier op het bevorderen van mentaal welbevinden of het voorkomen van GGZ problematiek en drie op het bevorderen van een gezonde levensstijl of het voorkomen van middelengebruik. Opvallend is dat bij gezond gewicht en gezonde levensstijl alleen activiteiten binnen universele preventie worden ingezet en voor mentaal welbevinden juist alleen binnen selectieve en geïndiceerde preventie.

De meeste activiteiten binnen dit thema zijn gericht op kinderen van 4 tot 12 jaar en jongeren. Voor hen zijn activiteiten op alle onderdelen van dit thema. Voor peuters is één activiteit opgenomen op het gebied van gezond gewicht. Voor ouders of het hele gezin is alleen een activiteit voor een gezonde levensstijl. Kanttekening hierbij is dat in deze inventarisatie de focus gelegen heeft op activiteiten gericht op jeugdigen en gezinnen, er is wel aanbod voor volwassenen dat hier niet in meegenomen is. Daarnaast zijn er in de basisinfrastructuur natuurlijk veel mogelijkheden om te sporten en bewegen.

Kansen

Wat betreft gezondheid is overgewicht een belangrijk probleem in Nieuwegein. Hoewel de invloed hiervan op een kansrijke opvoed- en opgroeiomgeving in vergelijking tot de andere thema's mogelijk beperkt is, is het wel van belang hier aandacht aan te besteden. Er is nu wel aanbod gericht op het stimuleren van bewegen en gezond eten, maar er is geen aanbod specifiek voor kinderen die al (een risico op) overgewicht hebben. De jeugdgezondheidszorg vervult hierin een rol, maar er zijn ook goede interventies bekend die hier verder aan bij kunnen dragen. Een mogelijke interventie die goed aan kan sluiten bij Nieuwegein is B.Slim. Wat betreft het bevorderen van een gezonde levensstijl en het voorkomen van middelengebruik bleek in het begin van dit document met name roken een risicofactor te zijn in Nieuwegein, zowel voor jongeren als ouders. Ook zijn er aanwijzingen van een hoog drugsgebruik in Nieuwegein. Hier zou mogelijk meer aandacht aan besteed kunnen worden. Nu lijkt dit nog niet veel verder te gaan dan voorlichting. Deze activiteiten zouden goed kunnen passen binnen het Lijfstyle netwerk of Nuchter Verstand (zie voor uitleg van deze organisaties Bijlage 3).

Mentaal welbevinden is zeer belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Nu zijn er alleen activiteiten gericht op kinderen die een risico of hulpvraag hebben op dit gebied. Het is belangrijk om hier ook binnen universele preventie aandacht aan te besteden. Hiervoor bestaan verschillende interventies, bijvoorbeeld Happytes. Ook is het goed om het aanbod voor specifieke doelgroepen zoals kinderen met ADHD of autisme en kinderen waarvan ouders psychische of verslavingsproblemen hebben, uit te breiden.

Veiligheid

Binnen het thema veiligheid is het merendeel van de preventieve activiteiten gericht op positief ouderschap. Twaalf van de twintig interventies binnen dit thema richten zich hierop. Verder richten vijf activiteiten of interventies zich op een veilige hechting of thuissituatie, twee op een veilige school en/of internetomgeving en één op sociale aansluiting en zingeving. Er is geen enkele interventie gericht op het bevorderen van prosociaal gedrag en voorkomen van criminaliteit. De activiteit gericht op sociale aansluiting en zingeving is universeel van aard en niet direct gericht op het voorkomen van radicalisering. Ook wat betreft het bevorderen van een veilige school- en/of internetomgeving of het tegengaan of voorkomen van pesten zijn alleen activiteiten binnen universele preventie gevonden. Voor het bevorderen van een veilige hechting en thuissituatie of het tegengaan of voorkomen van kindermishandeling wordt juist voornamelijk ingestoken op het voorkomen van kindermishandeling door geïndiceerde preventie. Wat betreft het bevorderen van positief ouderschap en het tegengaan of voorkomen van (v)chtscheidingen tot slot was aanbod gericht op universele en selectieve preventie en leek de focus te liggen op het versterken van ouderschap en dus niet op het voorkomen of tegengaan van (v)chtscheidingen.

Zeventien van de twintig activiteiten zijn gericht op ouders of het gezin. Eén activiteit richt zich op schoolgaande kinderen en de overige twee op jongeren.

Kansen

- *Veilige thuissituatie:* Het bevorderen van een positief opvoedklimaat begint idealiter thuis met een veilige hechting en positief ouderschap. Hoewel er aanbod is ter voorkoming van kindermishandeling gericht op het ontlasten van gezinnen, is er weinig tot geen aanbod dat een veilige hechting of thuissituatie bevordert voordat er een hulpvraag is. Wanneer het ouders lukt om een veilige thuissituatie te creëren en een goede hechtingsrelatie met het kind op te bouwen zorgt dat voor een goede basis waarmee veel problemen voorkomen kunnen worden. Veel ouders lukt dit zelf, maar door oog te hebben en beschikbaar te zijn voor vragen of problemen van ouders kun je hier waar nodig een bijdrage aan leveren. De belangrijkste partij die hier zicht op heeft en een bijdrage aan kan leveren is het consultatiebureau, omdat zij vanaf de geboorte van een kind betrokken zijn bij vrijwel alle gezinnen in Nieuwegein. Mogelijk kunnen hun activiteiten op dit gebied geïntensiveerd worden, het is ook een speerpunt in de landelijke JGZ Preventieagenda. Verloskundigen en de kraamzorg hebben echter mogelijk ook goed zicht op hoe de hechtingsrelatie zich tijdens en vlak na de zwangerschap ontwikkelt. Zij kunnen daarom ook iets betekenen door hier op te letten, indien nodig ondersteuning te bieden en korte lijnen te hebben met partijen die het van hen overnemen. Hoewel positief ouderschap het thema is met de meeste activiteiten, mist er nog wel een laagdrempelige plek waar ouders terecht kunnen met vragen of zorgen over de opvoeding. Er zijn oudergroepen waarin ouders elkaar mogelijk ondersteunen bij de opvoeding, maar soms is professionele betrokkenheid hierbij wenselijk om goede adviezen over te brengen. Het lijkt daarom goed om de

oudernetwerken die er zijn indien gewenst te verstevigen of hier nieuw aanbod voor te creëren.

- *Prosociaal gedrag*: Preventief aanbod om prosociaal gedrag te bevorderen en daarmee gedragsproblematiek, criminaliteit en radicalisering zoveel mogelijk te voorkomen is niet gevonden. De jeugdcriminaliteitscijfers in Nieuwegein rechtvaardigen meer aandacht hiervoor. Wat betreft radicalisering is niet bekend in hoeverre dit een probleem is in Nieuwegein, maar is wel duidelijk dat hier weinig preventieve activiteiten op gericht worden. Zingeving en sociale aansluiting van kinderen, jongeren en gezinnen in de Nieuwegeinse samenleving zijn hiervoor belangrijk. Hier kan meer aandacht aan besteed worden, omdat dit ook in bredere zin een belangrijke factor is. Belangrijk om op te merken, is dat er wel degelijk interventies gevonden zijn die bij kunnen dragen aan prosociaal gedrag. Echter, deze pasten steeds beter op een andere plek in de matrix. Het gaat dan bijvoorbeeld om De Vreedzame School die hieronder genoemd wordt en de sociale vaardigheidstrainingen die verderop aan bod komen. Het is dus niet zo dat aanbod om prosociaal gedrag te bevorderen volledig ontbreekt. Echter is het wel de vraag of dit aanbod ook bijdraagt aan het voorkomen van criminaliteit of radicalisering.
- *Een veilige school- en internetomgeving*: De Vreedzame School is een interventie die ingezet wordt op een klein aantal scholen binnen Nieuwegein en volgens eerste aanwijzingen effectief is wat betreft het bevorderen van een veilige school. Hoe andere scholen hier aan werken is niet inzichtelijk geworden tijdens deze inventarisatie. Het is goed om hier meer zicht op te krijgen en na te gaan in hoeverre de interventies die ingezet worden effectief zijn. Pesten gebeurt ook steeds meer via internet. Scholen besteden hier mogelijk ook aandacht aan, maar hebben een beperkte invloed op dat vlak. Stichting Chris & Voorkom besteedt hier aandacht aan en ook het jongerenwerk kan hier een rol in spelen. Op dit vlak is het dus met name belangrijk om nog beter in beeld te brengen wat er al gedaan wordt en wat het effect daarvan is.

Kansrijk

De meeste preventieve activiteiten vallen binnen het thema kansrijk, 21 van de 54 activiteiten zijn hieronder geplaatst. Het merendeel hiervan (17 activiteiten) richt zich op het bevorderen van optimale schoolloopbanen en het bevorderen van sociale aansluiting en participatie van kwetsbare groepen of het voorkomen van sociale uitsluiting. Eén activiteit is gericht op het bevorderen van een positief opvoedklimaat in alle leefomgevingen van het kind, zij het beperkt tot de buurt en de thuissituatie. Drie activiteiten dragen bij aan het opgroeien met voldoende materiële middelen door binnen selectieve preventie gezinnen te ondersteunen die moeite hebben met rondkomen. De activiteiten die bijdragen aan optimale schoolloopbanen vinden plaats op elk niveau van preventie en hebben activiteiten gericht op alle leeftijdsgroepen. Er is alleen geen aanbod dat zich richt op ouders. De activiteiten gericht op het bevorderen van sociale aansluiting en participatie zijn universeel en selectief van aard.

Vijf van de activiteiten richten zich op ouders of het hele gezin, één op baby's, vier op peuters, zeven op kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar en vier op jongeren. Wat opvalt binnen de activiteiten gericht op optimale schoolloopbanen is dat alleen voor de jongste kinderen sprake is van universele preventie. Voor de schoolgaande kinderen is alleen preventief aanbod wanneer er sprake is van een risico of hulpvraag. Echter, dit kan ook komen omdat binnen de scholen universeel preventief aanbod bestaat dat in deze inventarisatie niet is meegenomen.

Kansen

- *Een positief opvoedklimaat in alle leefomgevingen van het kind:* Dit is een belangrijke basis om te komen tot het veilig, gezond en kansrijk opgroeien van jeugdigen in Nieuwegein. Hier lijken echter nog weinig preventieve activiteiten op gericht te zijn. Het verbinden van verschillende initiatieven en activiteiten en het komen tot een gezamenlijke visie en aanpak in de verschillende leefomgevingen van een kind, kan hieraan bijdragen.
- *Sociale aansluiting, cohesie en participatie van kwetsbare groepen:* Nieuwegein heeft inwoners met verschillende culturele achtergronden. Er zijn weinig activiteiten en interventies gevonden die hier aandacht aan besteden. Het tegengaan van discriminatie en het bevorderen van inclusie is belangrijk om verschillende redenen zoals het bevorderen van mentaal welbevinden en sociale aansluiting, maar ook het voorkomen van radicalisering. Mogelijk besteedt het onderwijs hier ook aandacht aan.
- *Opgroeien met voldoende materiële middelen:* In Nieuwegein zijn verschillende initiatieven voor gezinnen die moeite hebben met rondkomen die ervoor zorgen dat de kinderen in deze gezinnen toch zo goed mogelijk kunnen participeren in activiteiten en onderwijs. Het is bekend dat armoede tot stress leidt en dat stress van invloed kan zijn op de opvoeding en de thuissituatie van kinderen. Het is daarom goed om naast materiële ondersteuning ook waar nodig emotionele ondersteuning te bieden aan deze gezinnen en hen te ontlasten waar nodig. Ook uit het recent verschenen rapport van de kindermobadvrouw blijkt dat meer nodig is dan materiële ondersteuning om gezinnen en kinderen in armoede goed te kunnen ondersteunen (Kalverboer, 2017).
- *Optimale schoolloopbanen:* In het begin van dit document bleek voortijdig schoolverlaten een belangrijk probleem in Nieuwegein te zijn. Een plek in de samenleving waaraan jongeren eigenwaarde kunnen ontleen en waarin zij van betekenis kunnen zijn voor anderen is voor henzelf en voor de maatschappij belangrijk. Hoewel er veel preventieve activiteiten gericht zijn op optimale schoolloopbanen, kan dit mogelijk nog geïntensiveerd worden. Aansluiten bij de behoeften en interesses van individuele jongeren dus ruimte voor maatwerk lijkt hierin van belang.

Kwaliteit van het aanbod

Aansluiting bij de transformatie

Per activiteit of interventie is de aansluiting van het aanbod bij de transformatie in het sociaal domein beoordeeld. Om dit te beoordelen is gekeken naar vier aspecten, namelijk:

1. Wordt de eigen kracht van het kind, de jongere, de ouder of het gezin bevorderd dus worden vaardigheden aangeleerd of handvatten gegeven om weer zonder ondersteuning of advies verder te kunnen?
2. Wordt het netwerk van de jeugdige of het gezin betrokken dus worden zij ingezet om het gezin of de jeugdige verder te helpen en betrokken bij wat gedaan wordt?
3. Is er ruimte om het aanbod aan te passen aan de behoeften en situatie van de jeugdige/het gezin of staat het aanbod vast?
4. Is het aanbod laagdrempelig, dus toegankelijk en dichtbij?

Er was geen tijd om dit alles na te vragen bij de aanbieders, de aansluiting is beoordeeld op basis van de omschrijving. Soms is het moeilijk om dit te beoordelen, omdat niet voldoende informatie beschikbaar is of omdat het moeilijk in te schatten is. Daarom is ervoor gekozen om hier alleen in

te gaan op het totaalbeeld. Daaruit blijkt dat het preventief aanbod in Nieuwegein het best scoort op laagdrempeligheid en het stimuleren van eigen kracht. Er is veel aandacht voor het aanleren van vaardigheden zodat de jeugdige of het gezin daarna zelf verder kan en het aanbod wordt vaak op laagdrempelige plekken aangeboden en is over het algemeen gratis of voor een lage prijs beschikbaar. Hoewel het aanbod redelijk goed scoort op laagdrempeligheid, zijn er erg weinig interventies die thuis plaatsvinden. Dit zou verder uitgebreid kunnen worden en is met name belangrijk als de individuele relatie met ouders van belang is.

Het aanbod is duidelijk minder gericht op het betrekken en activeren van het netwerk en het bieden van maatwerk. Vaak lijkt het aanbod vast te liggen met name in groepsgericht aanbod. Ouders worden soms betrokken, de verdere omgeving en het netwerk vrijwel nooit. Dit zijn dus nog belangrijke aandachtspunten. Hoewel veel interventies nog aanbodgericht zijn, zijn er in dit opzicht ook goede voorbeelden zoals het jongerenwerk en Buurtgezinnen die echt vraaggericht werken en hun aanbod invullen op basis van de behoefte van ouders of jongeren.

Effectiviteit

De effectiviteit van het aanbod is voor vrijwel alle interventies onbekend. Voor negen interventies is dit onderzocht, waarvan er vier zijn opgenomen in de databank met effectieve jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut. Van deze vier zijn er drie goed onderbouwd (VVE-programma Uk & Puk, Video-hometraining en Stevig Ouderschap) en is de Vreedzame School effectief volgens eerste aanwijzingen. Verder is in Amerika Centering Pregnancy onderzocht en effectief gebleken, in Nederland wordt dit nog onderzocht. KIES is onderzocht en had positieve effecten, Leergeld is onderzocht en hiervan is aangetoond dat iedere euro die hierin geïnvesteerd wordt 2 tot 8 euro oplevert. Verder doet de gemeente Nieuwegein zelf onderzoek naar de Stadspas en worden de effecten van Buurtgezinnen gemonitord door de Hogeschool van Amsterdam.

Het lijkt niet noodzakelijk dat de effecten van interventies zijn aangetoond met grondig onderzoek, maar het is wel belangrijk om te weten wat het effect van je aanbod is. Dit kan ook getoetst worden door bij elke training of traject na te gaan wat het effect voor de jeugdige of het gezin is. Dit kan door een evaluatieformulier in te laten vullen, maar ook door vooraf en achteraf een vragenlijst in te laten vullen die toetst wat de verandering is op hetgeen waar men resultaat op wil behalen.

Hoofdstuk 4: Conclusie en aanbevelingen

Inleiding

De onderzoeksvraag was: “In hoeverre sluit het preventieve aanbod voor jeugdigen en gezinnen in Nieuwegein aan bij de situatie in Nieuwegein, wetenschappelijke inzichten, de transformatie en behoeften van de inwoners en hoe kan dit verbeterd worden?” Samenvattend vanuit de analyse en in antwoord op de onderzoeksvraag wordt hieronder per onderdeel de aansluiting beschreven.

Conclusie

Situatie in Nieuwegein

Vanuit wat bekend was over de situatie in Nieuwegein kwamen een aantal belangrijke thema's naar voren om op in te zetten met het preventief aanbod, namelijk:

- Het voorkomen van of ondersteunen bij echtscheidingen, éénoudergezinnen
- Het voorkomen of verminderen van jeugdcriminaliteit
- Gezonde levensstijl
- Gezond gewicht
- Het voorkomen van voortijdig schoolverlaten
- Het voorkomen van het ontstaan van of het begeleiden van tienermoeders.

Het aanbod sluit hier gedeeltelijk bij aan. Er is aanbod om een gezonde levensstijl en een gezond gewicht te bevorderen, zij het niet uitgebreid en enkel universeel. Ook zijn er verschillende interventies die bij kunnen dragen aan het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Hoewel verschillende interventies zich richten op een positieve opvoeding, is weinig aanbod gericht op het voorkomen van of ondersteunen bij een echtscheiding of éénoudergezin. Stevig ouderschap kan ondersteuning bieden voor tienermoeders. De belangrijkste constatering is dat preventie op het gebied van jeugdcriminaliteit ontbreekt, terwijl dit dus wel een belangrijk probleem is. Belangrijk om nogmaals te benadrukken is dat de aanwezigheid van risicofactoren zoals een éénoudergezin of een tienermoeder niet automatisch tot problemen hoeft te leiden. Bij meerdere risicofactoren neemt het risico hierop wel aanzienlijk toe. Beschermende factoren en veerkracht spelen dan een belangrijke rol, dit maakt jeugdigen minder vatbaar voor de invloed van risicofactoren.

Wetenschappelijke inzichten

Wetenschappelijke inzichten betreffen zowel factoren waarvan bekend is dat deze een grote invloed hebben op het gezond en veilig opgroeien van jeugdigen als inzichten over wat werkt bij preventieve interventies.

Belangrijke aangrijpingspunten

Aanvullend op de hierboven beschreven thema's komen uit de literatuur een veilige hechting, een effectieve opvoeding en verzorging en sociale vaardigheden naar voren als belangrijke factoren om te bevorderen met het preventief aanbod. Hoewel hier aanbod op gericht is, kan dit met name in de basisinfrastructuur en universele preventie nog beter. Nu worden adviezen en ondersteuning op dit vlak voornamelijk ingezet als er hulpvragen zijn.

Een belangrijke risicofactor vanuit de literatuur is een lage sociaaleconomische status. Wat betreft armoede is er ondersteuning om te zorgen dat kinderen en jongeren in gezinnen die moeilijk rond kunnen komen zoveel mogelijk kunnen participeren. Echter is er niet echt aanbod om deze gezinnen op andere vlakken te ondersteunen.

Effectiviteit

Uit onderzoek naar werkzame factoren bij preventieve activiteiten blijkt dat een aantal zaken van belang zijn. Allereerst valt of staat de interventie met de persoon of professional die betrokken is. Betrokkenheid en oprechte interesse in de doelgroep zijn bijvoorbeeld van belang, maar ook

authentiek overkomen en een zelfverzekerde houding zijn belangrijk. Daarnaast zijn communicatieve vaardigheden een vereiste en is kennis van de doelgroep van belang. Het gaat erom dat een positief rolmodel centraal staat, een ervaringsdeskundige kan goed werken. Andere werkzame factoren zijn dat het aanbod laagdrempelig is dus op een plek wordt aangeboden waar ouders al komen of gekoppeld aan een leuke activiteit, dat aangesloten wordt bij activiteiten die er al zijn om tot duurzaamheid te komen en dat het aanbod vraaggericht is zodat de doelgroep intrinsiek gemotiveerd wordt en aangesloten wordt bij hun behoeften (Van der Honing, 2015; Van der Put, Assink, Bindels, Stams, & De Vries, 2013). Specifiek voor selectieve preventie geldt dat werkzame factoren zijn dat goede afspraken gemaakt worden over gewenst en ongewenst gedrag, dat de opvoedvaardigheden van ouders aan bod komen, dat vrijetijdsbesteding in een groep centraal staat, dat het gehele gezin actief betrokken wordt, dat ook individueel met de jongere gewerkt wordt en dat de interventie kortdurend is en een beperkt aantal sessies omvat (Van der Put et al., 2013).

Op deze werkzame factoren in het huidige aanbod is geen volledig zicht gekregen in deze inventarisatie, de professionals of de manier waarop deze geselecteerd worden is bijvoorbeeld niet in beeld. Ook is niet bekend of met ervaringsdeskundigen gewerkt wordt. Wat opvalt is dat eigenlijk alle aspecten waarnaar gekeken is voor de aansluiting met de transformatie terugkomen. Hier is wel gedeeltelijk zicht op verkregen in de analyse van het huidige aanbod en daar wordt hieronder een conclusie over getrokken.

Transformatie

Het preventief aanbod in Nieuwegein scoort redelijk op het stimuleren van eigen kracht en laagdrempeligheid, maar is duidelijk minder gericht op het betrekken en activeren van het netwerk en het bieden van maatwerk.

Behoeften inwoners

Zoals eerder aangegeven is helaas geen zicht verkregen op de behoeften van ouders in Nieuwegein. Wat betreft jongeren lijkt het huidige aanbod redelijk aan te sluiten bij hun behoeften. Zij geven aan niet echt behoefte te hebben aan aanvullend preventief aanbod. Het lijkt erop dat zij voornamelijk hun netwerk (ouders, vrienden, mentor) en internet gebruiken om hun vragen te bespreken en informatie te verkrijgen. Wel zouden zij de voorlichting op school soms anders willen zien, bijvoorbeeld gegeven door iemand van hun eigen leeftijd, een ervaringsdeskundige of juist een expert en hebben zij behoefte aan meer plaatsen voor ontmoeting met andere jongeren. Daarnaast wordt door henzelf en een jongerenwerker bevestigd dat zij pas hulp zoeken als ze vastlopen en dat het dan wel duidelijk moet zijn waar ze terecht kunnen. Dit lijkt nu niet altijd het geval te zijn. Verder zijn belangrijke thema's om aandacht voor te hebben het omgaan met geld, seksualiteit en planningsvaardigheden.

Aanbevelingen

Op basis van deze inventarisatie worden tot slot een aantal aanbevelingen gedaan om het preventief aanbod voor jeugdigen en gezinnen binnen de gemeente Nieuwegein verder te verbeteren:

- Ga in gesprek met ouders in Nieuwegein over hun behoeften wat betreft preventief aanbod en laagdrempelige opvoedondersteuning, voordat beslissingen genomen worden over wat ingezet gaat worden en wat prioriteit heeft. Dit zou kunnen in de vorm van bijeenkomsten per wijk. Jeugdigen zijn gesproken, maar dit zou mogelijk ook nog uitgebreider of in een andere vorm kunnen.
- Betrek belangrijke partijen zoals GGD, onderwijs en jongerenwerk bij het versterken van het preventief aanbod en het bepalen van de prioriteit. Zij kunnen een rol spelen in de

uitvoering, maar hebben ook zicht op wat aansluit bij de behoeften van ouders, kinderen en jongeren in Nieuwegein en wat belangrijk is.

- Stimuleer meer samenhang en integraal aanbod. Er gebeurt relatief veel op preventief gebied. Echter zijn het nog veelal losse aanpakken en initiatieven en functioneert het nog niet echt in samenhang met elkaar. Door sommige organisaties wordt de samenwerking al wel gezocht, maar de verbinding en aansluiting tussen activiteiten en initiatieven kan nog meer gestimuleerd worden evenals de verbinding van preventieve activiteiten met bijvoorbeeld het onderwijs of de gezinssituatie. Ook is er nog weinig integraal aanbod, waarmee aanbod bedoeld wordt dat zich op meerdere onderwerpen richt en bijvoorbeeld zowel ouders als kinderen meeneemt in de aanpak.
- Houd rekening met werkzame factoren. Uit meerdere onderzoeken blijkt dat de persoon die de interventie of activiteit uitvoert van groot belang is. Het is dus van belang dat hier goed naar gekeken wordt, door iemand te kiezen die oprecht betrokken is bij het betreffende thema en authentiek overkomt. Er kan meer gebruik worden gemaakt van ervaringsdeskundigen. Ook kan het aanbod nog laagdrempeliger door sommige activiteiten of interventies naar de thuissituatie te verplaatsen, kan het aanbod nog meer aangepast worden aan de vraag van het gezin, de ouder of de jeugdige en kan het netwerk nog beter betrokken worden.
- Beter zicht krijgen op daadwerkelijke uitvoering en effectiviteit. Er is geen volledig zicht op hoe vaak interventies of activiteiten worden aangeboden, wat daarin feitelijk gebeurt en hoe deelnemers het ervaren. Deels wordt dit nagevraagd bij het verstrekken van subsidies, maar hier kan nog meer uitgehaald worden. Bijvoorbeeld door te vragen hoe vaak een training of aanbod niet door kon gaan door onvoldoende aanmeldingen en hoe vaak er een wachttijd was omdat er teveel aanmeldingen waren. Met name wat betreft inzicht in de effectiviteit is nog veel winst te behalen. Voor een groot deel van het huidige aanbod is dit nu onbekend. Je wilt weten of bereikt wordt wat je wilt bereiken, de organisaties zelf willen dat waarschijnlijk ook weten. De effectiviteit hoeft niet altijd bewezen te zijn door uitvoerig wetenschappelijk onderzoek. Dit kan ook gemonitord worden door deelnemers een evaluatieformulier over het verkregen aanbod in te laten vullen of door vooraf en achteraf een vragenlijst in te laten vullen die toetst wat de verandering is op hetgeen waar men resultaat op wil behalen.
- Meer bewezen effectieve interventies inzetten. Naast het feit dat het belangrijk is om meer inzicht te krijgen in de effectiviteit van het huidige aanbod, kunnen meer bewezen effectieve interventies ingezet worden. Voorbeelden zijn M@zl bij het voorkomen van schooluitval en Voorzorg bij het voorkomen van kindermishandeling. Hier kan naar gekeken worden wanneer bepaald is op welke thema's en op welke wijze het preventief aanbod versterkt gaat worden.

Literatuur

- Cicchetti, D. (2013). Annual research review: Resilient functioning in maltreated children – past, present and future perspectives. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 54, 402-422. doi:10.1111/j.1469-7610.2012.02608.x
- De Vos, N., & Bun, C. (2015). *Resultaten uitvoering Jouw GGD Check klas 2 en 4 schooljaar 2014-2015 Nieuwegein*. Zeist: GGD Regio Utrecht.
- Fonagy, P. (2013). Developmental psychopathology: A perspective. In N. Mehta (Ed.). *Annual report of the Chief Medical Officer 2013. Public Mental Health priorities: Investing in the evidence* (pp. 85-96). London: Department of Health.
- GGD regio Utrecht (2016a). *Rapportage DD JGZ. Regio Lekstroom 2015*. Zeist: GGD Regio Utrecht.
- GGD regio Utrecht (2016b). *Pilot integrale beleidsadviesering jeugd Nieuwegein*. Zeist: GGD regio Utrecht.
- Ince, D., Van Yperen, T., & Valkestijn, M. (2013). *Top tien positieve ontwikkeling jeugd. Beschermende factoren in opvoeden en opgroeien*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Kalverboer, M. (2017). *Alle kinderen kansrijk. Het verbeteren van de ontwikkelingskansen van kinderen in armoede*. Den Haag: De Kinderombudsman.
- Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (z.j.). *Dashboard waarstaatjegemeente.nl*. Geraadpleegd via: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/>
- Ministerie van Veiligheid en Justitie, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, & Vereniging van Nederlandse Gemeenten (2014). *Stelselwijziging Jeugd*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Vereniging van Nederlandse Gemeenten.
- Nederlands Jeugdinstituut (2017). *Grip op preventief jeugdbeleid. Stap 1 & 2: Uw lokaal preventieaanbod en behoeften in beeld*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Sapienza, J. K., & Masten, A. S. (2011). Understanding and promoting resilience in children and youth. *Current Opinion in Psychiatry*, 24, 267-273. doi:10.1097/YCO.0b013e32834776a8
- Stichting Vitras (2016). *Subsidie verantwoording 2015. Gemeente Nieuwegein*. Nieuwegein: Stichting Vitras.
- Van Boxtel, E. (2017). *Voorspellende en verklarende factoren van de behoefte aan jeugdhulp. Literatuurstudie*. Nieuwegein: Gemeente Nieuwegein.
- Van der Honing, N. (2015). *Werkzame factoren bij preventief en omgevingsgericht werken*. Groningen: Hanze Kenniscentra. Geraadpleegd via: http://www.eenstapnaarvoren.nl/fileadmin/pow/pdf/2015-04-15_Werkzame_factoren-02.pdf
- Van der Put, C., Assink, M., Bindels, A., Stams, G. J., & De Vries, S. (2013). *Effectief vroegtijdig ingrijpen. Een verkennend onderzoek naar effectief vroegtijdig ingrijpen ter voorkoming van ernstig delinquent gedrag*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.
- Verwey-Jonker Instituut (2017). *Databoek Kinderen in Tel 2016. Het leven en de ontwikkeling van kinderen tussen 2013 en 2015*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Walburg, J. A. (2014). *Positieve gezondheid in Nieuwegein en Nijkerk*. Enschede: Universiteit Twente.

Bijlage 1: Preventiematrix Nederlands Jeugdinstituut

	Gewenste situatie	Basis	Universeel (iedereen)	Selectief (groepen met verhoogd risico)	Geïndiceerd (individueen met (een verhoogd risico op) een probleem)	Probleem
Gezondheid	Gezond gewicht	Goede voorzieningen: scholen, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, et cetera.				Obesitas
	Mentaal welbevinden					GGZ problematiek/ depressie/angst
	Gezonde levensstijl (gezin/ouders)					Middelen/ drugsgebruik/ verslaving
Veiligheid	Veilige hechting/veilige thuisituatie					Kindermishandeling/ huiselijk geweld
	Positief ouderschap/veilige thuisituatie					Vechtscheidingen
	Veilige school/veilige internetomgeving					Pesten
	Pro sociaal gedrag					Jeugdcriminaliteit
	Sociale aansluiting/ pro-sociaal gedrag/ zingeving					Radicalisering
Kansrijk	Positief opvoedklimaat in alle leefomgevingen van		23			Tekortschietend opvoedklimaat in de leefomgeving van

	het kind					het kind
	Opgroeien met voldoende materiele middelen					Opgroeien in armoede
	Optimale schoolloopbanen					Schoolverzuim/ schooluitval/ thuiszitters
	Sociale aansluiting/ sociale cohesie/ participatie kwetsbare groepen					Sociale uitsluiting/ beperkte zelfredzaamheid kwetsbare groepen

Bijlage 2: Preventiematrix huidig aanbod Nieuwegein

	Gewenste situatie	Basis	Universeel (iedereen)	Selectief (groepen met verhoogd risico)	Geïndiceerd (individueen met (een verhoogd risico op) een probleem)	Probleem
Gezondheid	Gezond gewicht	Goede voorzieningen: scholen, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, et cetera.	2-4 jaar: *SportID Goede Start 4-12 jaar: *SportID De Sportieve School *Ik eet het beter 12-27 jaar: *SportID Like moving 2 challenge			Obesitas
	Mentaal welbevinden			4-12 jaar: *Faalangsttraining Ik ben een kei 8-16 jaar KIES training 11-23 jaar: *Ondersteuning Pretty Woman	4-12 jaar: *Autisport	GGZ problematiek/ depressie/angst
	Gezonde levensstijl (gezin/ouders)		Hele gezin: *Lijfstylenetwerk 25			Middelen/ drugsgebruik/ verslaving

			4-27 jaar: *De gezonde school 12-27 jaar: *Nuchter Verstand			
Veiligheid	Veilige hechting/veilige thuissituatie		Ouders en baby: *Babymassage		Gezin/ouders: *Stevig Ouderschap *Opgroeien in armoede *Logeeropvang *Psychiatriemaatje *VoorZorg (in voorbereiding)	Kindermishandeling/ huiselijk geweld
	Positief ouderschap/veilige thuissituatie		Aanstaande ouders: *Centering pregnancy *Cursus Aanpakken voor aanstaande vaders *Informatiebijeenko mst Een goede start Ouder en kind: *Ouder-kindgroepen *Informatieve ouder- kindochtenden bibliotheek	Gezin/ouders: *Buurtgezinnen *Video-hometraining door GGD *Ouderschap na echtscheiding *Training Bewust omgaan met pubers *Oudercursus voor hoogintelligente kinderen *Oudercursus: Gemopper in de prullenmand *Gaaf! Nieuwegein		Vechtscheidingen

Kansrijk	Veilige school/veilige internetomgeving		4-12 jaar: *De Vreedzame School			Pesten
	Pro sociaal gedrag		12-27 jaar: *Pretty Woman: voorlichting			Jeugdcriminaliteit
	Sociale aansluiting/ pro-sociaal gedrag/ zingeving		12-27 jaar: *Stichting Chris & Voorkom (LEV!)			Radicalisering
	Positief opvoedklimaat in alle leefomgevingen van het kind		Het hele gezin: Nypels Speelt			Tekortschietend opvoedklimaat in de leefomgeving van het kind
	Opgroeien met voldoende materiele middelen			Gezin/ouders: *Nieuwegein Stadspas *Stichting Leergeld *De Speelgoedbank		Opgroeien in armoede
	Optimale schoolloopbanen		0-2 jaar: *BabyBiebBox 2-4 jaar: *De Voorleesbrigade	Ouders: *Oudergroep taalles Jan Dopie 2-6 jaar: *Peuterbezoeken bibliotheek voor VVE groepen *Voor- en vroegschoolse	4-12 jaar: *BOCS	Schoolverzuim/ schooluitval/ thuiszitters

				educatie 4-12 jaar: *Zomertraining Plezier op school 12-27 jaar: *School's Cool *Jongerenloket *Huiswerkbegeleiding		
	Sociale aansluiting/ sociale cohesie/ participatie kwetsbare groepen		Het hele gezin: *Stichting Afrika in Nieuwegein	2-4 jaar: *Het Lab 4-12 jaar: *Training sociale vaardigheden *Samen samen! *Tim en Flapoor *Samen staan we Sterk *Training op maat Kidztower 12-27 jaar: *Assertiviteitstrainingen		Sociale uitsluiting/ beperkte zelfredzaamheid kwetsbare groepen

Bijlage 3: Huidig aanbod Nieuwegein

Hieronder staat het huidige preventieve aanbod voor jeugdigen en gezinnen in Nieuwegein weergegeven. Zoals al eerder vermeld is dit aanbod niet compleet. De activiteiten of preventieprogramma's die scholen bijvoorbeeld zelf inzetten zijn niet nagegaan en mogelijk is ook niet al het aanbod in beeld gekregen. Het aanbod dat in kaart is gebracht, is ingedeeld naar niveau van preventie en de domeinen uit de preventiematrix. Voor het aanbod uit de basisinfrastructuur wordt beschreven aan welk aspect van het domein dit bij kan dragen. Voor het overige aanbod is dit terug te vinden in de ingevulde preventiematrix in Bijlage 2.

Basisinfrastructuur

Gezondheid

Sportverenigingen

Mensen die regelmatig sporten en bewegen zitten over het algemeen lekkerder in hun vel. Ze zijn ook minder ziek en voelen zich meer betrokken bij hun sociale omgeving. De gemeente Nieuwegein geeft daarom aan te investeren in goede mogelijkheden om te bewegen en te sporten. Iedereen moet kunnen sporten in Nieuwegein. Er is dan ook een veelheid aan sportverenigingen in Nieuwegein, te vinden op de beweegkaart:

<https://www.nieuwegein.nl/inwoner/sport-en-bewegen/sport-en-bewegen/>

Veiligheid

Buurtpleinen & buurthuizen

Nieuwegein kent vijf buurtpleinen: Zuid, Galecop, Doorslag, Batau en Kerkveld. Hier worden veel activiteiten georganiseerd en is ruimte voor ontmoeting. Buurtshuis fort Vreeswijk soortgelijk ontmoetingscentrum met veel activiteiten. In de Rijtuigenbuurt wordt ook veel georganiseerd, onder andere voor jeugdigen. Deze activiteiten en mogelijke ontmoeting dragen bij aan sociale aansluiting en mogelijk ook zingeving.

Huiskamerprojecten

MOvactor organiseert wekelijks activiteiten in de Huiskamerwoningen op het Nypelsplantsoen en de Leemwal. Tijdens deze inloopactiviteiten leren kinderen en jongeren onder andere samen spelen en omgaan met regels. Welke activiteiten gedaan worden, hangt af van de vragen in de wijk. Op basis van behoeften van zowel de kinderen, jongeren als de ouders worden activiteiten en interventies ingezet. Deze activiteiten dragen bij aan sociale aansluiting en pro-sociaal gedrag.

The Pit

The Pit wordt onder andere gebruikt door jongeren van De Vrienden van Muziek. Jongeren hebben het oude gebouw flink opgeknapt en dit wordt geheel gerund door vrijwilligers (jongeren) die er graag aan werken om een plek voor jongeren in Nieuwegein te hebben om elkaar te ontmoeten en muziektalent te delen door evenementen. Het is een jongerencentrum waar muziekoptredens plaatsvinden en oefenruimtes voor popbandjes zijn. Het centrum is elke avond van de week geopend en bestaat uit een poppodium en café. De verantwoordelijkheid bij jongeren en de ruimte voor ontmoeting en delen van talent kan bijdragen aan pro-sociaal gedrag en zingeving.

Kansrijk

Onderwijs

Goed onderwijs is van groot belang voor de ontwikkeling en vorming van kinderen.

In Nieuwegein zijn 24 reguliere basisscholen en één school voor speciaal basisonderwijs gevestigd. Verder zijn er drie reguliere middelbare scholen gevestigd en zijn er verschillende locaties voor middelbaar beroepsonderwijs van ROC Midden Nederland.

Kinderopvang

In Nieuwegein zijn 12 kinderdagverblijven, 11 peuterspeelzalen en 21 locaties voor buitenschoolse opvang. Ook zijn er 73 geregistreerde gastouders in Nieuwegein. De kinderopvang is gericht op de verzorging en het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen. Dit draagt daarmee ook bij aan de kansen op een optimale schoolloopbaan van deze kinderen.

Overkoepelend

Jeugdgezondheidszorg

De Jeugdgezondheidszorg wordt in Nieuwegein uitgevoerd door de GGD Regio Utrecht. Zij voeren het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg uit voor alle kinderen en jongeren uit Nieuwegein die bij de jeugdgezondheidszorg komen. Dat houdt in (Ministerie van Veiligheid en Justitie, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, & Vereniging van Nederlandse Gemeenten, 2014):

- systematisch volgen van de lichamelijke, psychosociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren;
- beoordelen van de ontwikkeling in relatie tot de sociale, pedagogische en fysieke omgeving van de kinderen en jongeren en het gezin waarin ze opgroeien;
- tijdig signaleren van problemen en vroegtijdig opsporen van specifieke stoornissen;
- geven van preventieve voorlichting, advies, instructie en begeleiding, individueel of in groepen, gericht op het versterken van de eigen kracht van ouders en jongeren. De onderwerpen waarop de voorlichting en het advies zijn gericht staan beschreven in het besluit (artikel 6). Er zijn onderwerpen toegevoegd zoals overgewicht, kindermishandeling (waaronder vrouwelijke genitale verminking en *shaken baby syndroom*), internetgebruik en gameverslaving;
- ontzorgen en normaliseren door het geven van voorlichting, advies en ondersteuning of door het voeren van enkele gesprekken om ouders en jongeren te ondersteunen en gerust te stellen, indien nodig;
- beoordelen of extra ondersteuning, hulp of zorg nodig is en direct de juiste zorg of hulp erbij halen;
- samenwerken met professionals uit onderwijs, voorschoolse voorzieningen, jeugdhulp, verloskundigen, kraamzorg, huisartsen en andere curatieve zorgverleners, buurtteams en andere relevante partijen. Dit is zowel van belang voor het signaleren als voor het kunnen bieden van goede en snelle zorg en ondersteuning.
- adviseren van gemeenten en scholen over collectieve maatregelen/activiteiten op basis van analyse van verkregen gegevens.

Daarnaast bieden zij voorlichting op peuterspeelzalen wanneer daar vraag naar is en bieden zij maatwerk, wat verderop terugkomt. Dit valt niet onder de basisinfrastructuur. De uitvoering van dit basistakenpakket overstijgt de drie domeinen, de gezondheid, pedagogische omgeving en ontwikkeling worden gevolgd en gestimuleerd.

Activiteiten

In Nieuwegein is een divers activiteitenaanbod beschikbaar voor jeugdigen in gezinnen. Zonder volledig te zijn hieronder een aantal mogelijkheden voor invulling van vrije tijd en hobby's voor jeugdigen en gezinnen. Dit overstijgt de drie domeinen, omdat het bij kan dragen aan mentaal welbevinden, sociale aansluiting, zingeving en ontwikkeling.

Cultuureducatie DE KOM

DE KOM biedt een divers cursusaanbod aan op het gebied van beeldende kunst, toneel, dans, musical en muziek voor kinderen, jongeren en volwassenen:

<https://www.dekom.nl/cursussen>.

Daarnaast heeft DE KOM een jongerencultuurpanel. Dit panel bestaat uit jongeren tussen de 15 en 25 jaar die door het land reizen om theatervoorstellingen te recenseren. DE KOM zet de recensies in voor promotiedoeleinden en stimuleert de panelleden om als KOM-ambassadeurs op te treden in het eigen sociale netwerk.

DE KOM biedt verder een divers kunsteducatiepakket voor zowel het primair als het voortgezet onderwijs. Bij deze lessen op het gebied van beeldende kunst, toneel, dans, musical, muziek en multimedia staat inspiratie voorop. DE KOM kan in overleg met de school een uniek lesprogramma samenstellen.

Natuur- en milieueducatie Natuurkwartier/Milieu Educatie Centrum

Het Natuurkwartier bestaat uit vier delen: Museum Warsenhoeck, poldermolen Oudegein (Het Utrechts Landschap) en kinderboerderij IJsselstee en het Milieu Educatie Centrum (gemeente Nieuwegein). Samen vormen die onderdelen één geheel waar je actief kunt zijn of ontspannen; alleen of samen met anderen. Er worden lezingen, cursussen, excursies en tentoonstellingen gehouden voor jong en oud. Verder is er veel informatie over de planten en dieren en de cultuurhistorie van Nieuwegein en omstreken. Ook zijn er veel activiteiten voor kinderen van 0-12 jaar.

BuitenWijs is het nieuwe samenwerkingsverband dat binnen vier jaar een nieuw aanbod van natuur- en milieueducatie voor alle scholen van de gemeenten Houten, Lopik, IJsselstein en Nieuwegein heeft gerealiseerd. BuitenWijs streeft ernaar dat de leerlingen meer kennis maken met hun eigen omgeving.

Buitenspeeltuinen

Nieuwegein kent meerdere buitenspeeltuinen/bouwspeeltuinen waaronder Jeugdland en Bouwgein, de laatste organiseert ook de Kindervakantieweek in Nieuwegein.

De tweede verdieping

De Tweede Verdieping is de naam van de bibliotheek in Nieuwegein. De bibliotheek heeft van oudsher een informatiefunctie, deze wordt steeds breder. Daarnaast is het een centrum voor ontmoeting, debat en kennisuitwisseling. Thema's waar de bibliotheek zich onder ander mee bezighoudt:

- Preventie van laaggeletterdheid door met taal bezig zijn en plezier in (voor)lezen te bevorderen
- Opvoeding
- (Voor)lezen
- Preventie van eenzaamheid van bijvoorbeeld jonge ouders, nieuwkomers en ouderen
- Mediawijsheid bevorderen
- 21st century skills bevorderen
- Gezondheid bevorderen

Dit maakt De Tweede Verdieping tot domeinoverstijgend aanbod.

De bibliotheek ziet dat ouders vaak een wirwar aan adviezen en informatie krijgen op verschillende plekken, hierdoor neemt hun onzekerheid in de opvoeding toe. De bibliotheek ziet het als hun taak om ouders hierbij te ondersteunen en hen de weg te wijzen binnen al die informatie, zodat zij hun eigen weg kunnen vinden. Wat hier bijvoorbeeld bij hoort is aan ouders uitleggen wat goede bronnen zijn en welke bronnen minder betrouwbaar zijn.

Bovenstaande functie en bezigheden uiteten zich onder andere in de volgende activiteiten:

- De bibliotheek verzorgt aanbod voor scholen (basisscholen en Anna van Rijn college) gericht op mediawijsheid, 21st century skills: goede bronnen zoeken, informatievaardigheden. Dit gebeurt zowel op school als in de bibliotheek. Daarnaast verzorgen ze regulier aanbod in de vorm van boekenkisten en voorleeswedstrijd.
- Activiteiten tijdens landelijke dagen zoals kinderboekenweek en voorleesdagen.
- Mediamakers space: dit is een plek waar kinderen en jongeren talenten ontwikkelen door samen aan de slag te gaan met media en techniek. 3D-printen, een robot bouwen, een kidzjournaal maken, filmen en presenteren, etc. Er is een open lab op elke tweede zaterdag van de maand voor kinderen van 6-12 met een vaste activiteit die twee uur duurt. De skills academy is naschools voor kinderen van 9-12 jaar. Dit zijn workshops met meerdere bijeenkomsten en een eindproduct. Hierin gaat nu ook

een pilot starten samen met stichting Gaaf! voor hoogbegaafde kinderen in Nieuwegein. Men wil bekijken of de Mediamakers space hier geschikt voor is. De Tweede Verdieping doet nog meer, dit volgt later in het overzicht omdat deze activiteiten niet onder de basisinfrastructuur vallen.

Universele preventie

Gezondheid

SportID

SportID Nieuwegein biedt gratis/goedkoper sportaanbod aan voor inwoners van Nieuwegein, gericht op verschillende doelgroepen.

- SportID Goede start voor kinderen van 0 tot 6 jaar. Dit is opgezet in samenwerking met KMN Kind&Co en Moveo. Zij proberen (beginnend) overgewicht bij jonge kinderen te voorkomen of terug te dringen en de motorische ontwikkeling te verbeteren.
- De Sportieve School is gericht op het in beweging brengen van kinderen via het onderwijs. Het gaat om activiteiten tijdens en buiten schooltijd voornamelijk voor kinderen van 6 tot 12 jaar.
- Like moving 2 challenge is een programma voor leerlingen in het voortgezet onderwijs gericht op het in beweging brengen en bewust maken van een gezonde leefstijl van deze leerlingen. Zowel tijdens als buiten schooltijd, dit is een samenwerking tussen SportID en sportaanbieders.

Ik eet het beter

Om kinderen te leren gezonde keuzes te maken in voeding heeft Ik eet het beter verschillende interactieve lesprogramma's ontwikkeld. Daarmee ontdekken en ervaren kinderen op de basisschool wat gezonde producten doen voor hun lijf. Zo worden ze zich bewust van wat ze dagelijks eten en drinken en leren ze op een speelse manier om gezond te kiezen. De nadruk ligt in het hele programma op samen doen en samen beleven. Dit is een landelijke actie, waar de Albert Heijn en in ieder geval twee basisscholen in Nieuwegein aan deel hebben genomen.

Lijfstyle netwerk

Het lijfstyle netwerk is een langdurig samenwerkingsproject rondom leefstijl en gezondheid in Nieuwegein dat uitgaat van positieve gezondheid. De partijen die hierin samenwerken, proberen helder te krijgen wat je aan moet pakken aan het begin van de levensloop en zijn gericht op het versterken van het systeem waar nodig. Er worden combinaties gemaakt met welzijn op recept, sportprojecten, beweegkriebels en preventieve activiteiten. Zij leggen de verbinding op verschillende gebieden waaronder overgewicht. De transformatieagenda van de gemeente Nieuwegein dient als paraplu voor het netwerk. Onder andere De Tweede Verdieping, MOvactor, de GGD, een huisarts en de gemeente werken hierin samen. De website die hierbij hoort:

<https://nieuwegeingezond.nu/>

De Gezonde School

In Nieuwegein hebben 3 basisscholen en het ROC het vignet Gezonde school. Deze vignetten kun je verkrijgen op verschillende thema's: voeding; bewegen en sport; roken en alcohol; welbevinden; relaties en seksualiteit; milieu en natuur; fysieke veiligheid en mediawijsheid. Met een vignet op een of meerdere thema's laat de school zien voor dat thema te voldoen aan de kwaliteitscriteria die zijn opgesteld door extern deskundigen van onder andere het Voedingscentrum, KVLO en het Trimbos-Instituut. Het ROC heeft een vignet voor Voeding en voor Bewegen en Sport. Eén basisschool heeft alleen een vignet voor welbevinden, de tweede voor voeding; milieu en natuur en welbevinden en de derde voor deze drie thema's en hygiëne, huid en gebit.

Nuchter Verstand

Nuchter Verstand is een meerjarenaanpak van tien gemeenten in Utrecht West, waaronder

Nieuwegein. Het is gericht op de omgeving van jongeren en preventie van alcohol- en drugsgebruik en bestaat met name uit voorlichting en verwijzing naar informatie.

Veiligheid

Babymassage

Babymassage wordt aangeboden in de vorm van drie sessies van anderhalf uur bij Yogastudio Nieuwegein. Het belangrijkste beoogde effect is dat de band tussen baby en ouder versterkt wordt en dat de ouder leert om de lichaamstaal van de baby beter te begrijpen. Daarnaast heeft het een kalmerende invloed voor de baby, wordt de tastzin van de baby ontwikkeld en leert de baby met vertrouwen en zachtheid te reageren.

Centering pregnancy

Dit zijn groepscontroles voor zwangere vrouwen met ongeveer dezelfde zwangerschapsduur. Naast individuele controle worden tijdens deze bijeenkomsten thema's besproken. De bijeenkomsten duren twee uur in plaats van de gebruikelijke tien minuten, hierdoor wordt men uitgebreider geïnformeerd. De verloskundigenpraktijken De Lekbrug en Alnatal in Nieuwegein bieden deze vorm van zwangerschapsbegeleiding aan.

Vaderschaps cursus

Een 'zwangerschaps cursus' speciaal voor mannen bij Sint Antonius Alnatal. Cursus van twee avonden gegeven door David Borman (verloskundige en vader). Veel informatie en praktische tips over de zwangerschap, bevalling en ondersteuning van de vrouw.

Informatieavond 'Een goede start!'

Informatieavond voor alle zwangeren en hun partners bij Sint Antonius Alnatal. Twee onderdelen: als je net een baby hebt en borstvoeding. Dit biedt voorbereiding op kraamtijd en bevalling en leert wat het consultatiebureau voor je kan betekenen.

Ouder-kindgroepen

In Nieuwegein zijn verschillende initiatieven en mogelijkheden waarin ouders met jonge kinderen bij elkaar kunnen komen. Bijvoorbeeld in de bibliotheek en op een basisschool in Galecop. Ouders komen hier bij elkaar en praten samen over bijvoorbeeld de opvoeding. Ook wordt er gespeeld en voorgelezen met de kinderen.

Ouder-kind ochtenden bibliotheek

Eén keer per maand wordt een ochtend georganiseerd door De Tweede Verdieping voor ouders en hun kinderen van 0 tot 3 jaar. Terwijl de kinderen spelen krijgen de ouders veel praktische tips rondom taalontwikkeling, voorlezen en leuke voorleesboeken. Ook zijn er mini workshops bijvoorbeeld een gastles kinderyoga of muziek op schoot en is er veel uitwisseling over de opvoeding tussen ouders. De bibliotheek organiseert de bijeenkomsten en bedenkt de thema's. Alle ouders die zich hebben aangemeld bij de bibliotheek naar aanleiding van de BabyBiebBox (zie verderop) worden hiervoor uitgenodigd. Op de website van de bibliotheek De Tweede Verdieping is tevens veel informatie te vinden over opvoeden, (voor)lezen en games/social media.

De Vreedzame School

In Nieuwegein werken zes basisscholen volgens de methodiek De Vreedzame School. Dit is een compleet programma voor basisscholen voor sociale competentie en democratisch burgerschap. De klas en de school zijn een leefgemeenschap waarin kinderen leren samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap en staan open voor de verschillen tussen mensen. Er worden leerlingen binnen de school opgeleid tot mediators, zij bemiddelen bij conflicten. In 2015 beoordeeld als effectief volgens eerste aanwijzingen: het onderzoek geeft eerste aanwijzingen dat de interventie een positieve bijdrage levert aan het schoolklimaat op de basisschool en aan het gedrag van leerlingen van 6 t/m 12 jaar.

Stichting Chris en Voorkom

Stichting Chris en Voorkom is een samenvoeging van twee stichtingen. Samen bieden ze weerbaarheidsprogramma LEV! Het doel is jongeren te helpen stevig in hun schoenen te staan in een wereld waar zoveel keuzemogelijkheden zijn en waar zoveel op hen afkomt.

LEV2live is een tweedaags weerbaarheidsprogramma dat jonge mensen (vanaf 11 jaar) uitdaagt om na te denken over wie ze zijn, waar ze voor staan en waar ze naartoe willen. Het laat hen ervaren dat zij en anderen kostbaar zijn. Vanuit die overtuiging ontdekken ze waardevolle principes en krijgen ze praktische tips op terreinen als media, gamen, verslaving, pesten en seksualiteit. <http://www.chris.nl/lev>

Stichting Chris biedt kinderen en jongeren een luisterend oor, bemoediging en advies via onder meer chat en e-coaching op uiteenlopende onderwerpen. Zij verzorgen ook trainingen, voorlichtingen en coaching op maat op basis van de deskundigheid op het gebied van (pastorale) zorg en preventie. Ook veel informatie voor jongeren en ouders op de website.

<http://www.chris.nl/menu/30345/themas.html>

Stichting Voorkom! is gericht op verslavingspreventie en wil jongeren en hun opvoeders eerlijke voorlichting geven over gevolgen van middelengebruik. Preventielessen over drugs, alcohol, gokken, roken en internet. Centraal staat daarin dat leerlingen leren om zelf gezonde keuzes te maken. Ze hebben ook aanbod voor scholen en informatie voor ouders. Ook voor kerken worden avonden georganiseerd. Voor zowel scholen als kerken is een plan van aanpak te vinden op de website: <http://www.voorkom.nl/>

Voorlichting Pretty Woman

Pretty Woman is een organisatie voor hulpverlening op het gebied van relaties en seksualiteit in Utrecht en Amersfoort. Op scholen geeft Pretty Woman voorlichting aan meiden en jongens (in aparte groepen). In die voorlichting wordt gepraat over seksualiteit, relaties, grensoverschrijdend gedrag en vormen van misbruik en afhankelijkheidsrelaties.

Kansrijk

Nypels Speelt

Ongeveer vijf jaar geleden is Nypels Speelt opgezet, een brede wijkaanpak met een sociale component. MOvactor heeft 75% van de ouders in de wijk gesproken met als resultaat betrokken ouders. Inmiddels ontvangt het project geen subsidie meer, maar is het nog altijd onderdeel van de werkwijze in de wijk Nypelsplantsoen. De aanpak kent acht leidende principes: *Kijk door de juiste bril naar het Nypelsplantsoen (geen probleebuurt, de gezinnen die er wonen hebben soms wel forse problemen). *Laat de bewoners het zelf aanpakken, maar niet in hun eentje. *Ouders zijn verantwoordelijk voor hun kinderen. *Wees reëel in wat je van de bewoners verwacht. *Wees duidelijk in wat wel (en wat niet) oké is. *Gebruik als professional ook je 'eigen kracht'. *Als je je collega's kent, kun je elkaar versterken. *Werken aan het Nypels vraagt een lange adem. Het overkoepelende doel is om de betrokkenheid van bewoners van de wijk bij hun kinderen, elkaar en de buurt te vergroten.

BabyBiebBox

Cadeau voor jonge ouders en hun kind van De Tweede Verdieping, het consultatiebureau en de Bruna in Nieuwegein. Twee boekjes voor de allerkleinsten, een poppetje en veel informatie over hoe je voorlezen nog leuker kunt maken. Bij het viermaandenconsult krijgen ouders een waardebon mee waarmee ze deze op kunnen halen bij de bibliotheek, ze kunnen dan meteen hun kind gratis inschrijven bij de bibliotheek en krijgen een rondleiding.

Voorleesbrigade

Elke week wordt op verschillende plekken in Nieuwegein voorgelezen door vrijwilligers van de voorleesbrigade. Ze sluiten vooral aan bij bestaande activiteiten van bijvoorbeeld het MEC of de buurtpleinen. Ook op twee locaties van peuterspeelzalen/kinderdagverblijven. Het is een informele dienst die bij kan dragen aan het voorkomen van taalachterstanden.

Stichting Afrika in Nieuwegein

Dit is een stichting voor Afrikaanse inwoners van Nieuwegein met als doel:

- een podium bieden voor de cultuur van de Afrikaanse inwoners van Nieuwegein
- het helpen stoppen van schadelijke traditionele praktijken (zoals meisjesbesnijdenis: <http://nieuwegein-stopt-meisjesbesnijdenis.nl/>)
- het bevorderen van onderling contact, respect, begrip en vrijheid tussen Afrikaans-Nieuwegeinse inwoners onderling en met autochtone inwoners.

Selectieve preventie

Gezondheid

Faalangsttraining Ik ben een kei (8-12 jaar)

Tien wekelijkse bijeenkomsten voor kinderen met faalangst, georganiseerd door Vitras. Thema's anders voelen, anders denken, anders doen en integratie van het geleerde in de praktijk.

Kinderen leren op een speelse manier om te gaan met faalangst. Door middel van rollenspel, verhalen, kringgesprek, bewegingsspel en ontspanningsoefening om anders te denken, te voelen en te doen. Daarnaast twee ouderavonden waarvan 1 ook voor leerkrachten en voorafgaand aan de training een kennismakingsgesprek met ouder(s) en kind. Groep van 6 tot 10 kinderen met twee professionele begeleiders.

KIES groep voor kinderen van gescheiden ouders (8-12 jaar en 12-16 jaar)

Zes bijeenkomsten voor kinderen of jongeren waarvan de ouders korte of langere tijd geleden gescheiden zijn. Aan de hand van creatieve spelvormen, opdrachten en kringgesprek komen onderwerpen naar voren die bij de kinderen spelen. De kinderen leren praten over hun gevoelens en wat zij moeilijk vinden. Ook horen ze hoe andere kinderen omgaan met de scheiding. De kinderen ervaren dat zij niet de enige zijn in een dergelijke situatie. Ze kunnen elkaar steunen en tips voor moeilijke situaties geven. We besteden veel aandacht aan onderwerpen die de kinderen zelf inbrengen. Aan de orde komt:

- Kennis maken met verschillende situaties van kinderen en echtscheiding;
- Je gevoel en je gedrag;
- Hoe ga je om met iets wat je moeilijk vindt;
- Keuzes maken voor eigen houding en gedrag;
- Vertrouwen in anderen en zelfvertrouwen;
- Oefenen van moeilijke gesprekken;
- Bewust worden van je eigen kwaliteiten en mogelijkheden.

Pretty woman

Individuele hulp, voorlichting op maat op scholen en groepshulpverlening aan meiden van 11-23 jaar die het (risico lopen om) slachtoffer (te) worden van een misbruiksrelatie. Het gaat dan zowel om seksueel grensoverschrijdend gedrag als om loverboypraktijken. Er wordt ook advies gegeven aan ouders en advies en deskundigheidsbevordering aan professionals. Er is ook aanbod voor jongens. Groepsaanbod: <http://www.prettywoman-utrecht.nl/wp-content/uploads/141030-PW-digifolder-groepen.pdf>

Veiligheid

Buurtgezinnen

Buurtgezinnen koppelt gezinnen die overbelast zijn (vraaggezinnen) aan gezinnen in de buurt met ervaren ouders die ondersteuning willen geven (steungezinnen). Vraaggezin en steungezin maken samen afspraken over de invulling van de ondersteuning. Dat kan uiteenlopen van af en toe logeren tot opvang van een kind op vaste dagen in de week. En van oppassen tot samen iets leuks doen met de kinderen. De relatie tussen vraaggezin en steungezin is gebaseerd op onderling vertrouwen. Zij gaan in principe een langdurige relatie aan, zo lang als zij dit zelf willen. Wanneer een vraaggezin zich aanmeldt gaat Buurtgezinnen met de vraagouders in gesprek: aan wat voor ondersteuning hebben zij behoefte? Wat vinden ze belangrijk in de opvoeding? Wat verwachten ze van een steungezin? Wat kunnen zij doen voor het steungezin of

de buurt? Dan gaat Buurtgezinnen op zoek naar een geschikt steungezin in de buurt. Vervolgens maken de gezinnen kennis met elkaar en start er een proefperiode van twee maanden, die wordt geëvalueerd met de coördinator en het plan wordt bijgesteld. Vervolgens wordt ieder jaar geëvalueerd voor zolang het loopt.

Video-hometraining door GGD

Video-hometraining (VHT) is een vorm van professionele begeleiding voor gezinnen met problemen in de opvoeding. Bijvoorbeeld wanneer:

- het kind extra kwetsbaar is door specifieke ontwikkelingsproblemen;
- ouders niet duidelijk hebben wat het kind nodig heeft aan ondersteuning en leiding;
- broertjes en zusjes extra steun nodig hebben om samen te kunnen spelen en praten;
- er door allerlei tegenslag onvoldoende aandacht en energie is voor de opvoeding.

Er kan ook sprake zijn van een combinatie van problemen. Bijvoorbeeld in de communicatie tussen ouders en kinderen, in de organisatie van het dagelijks gezinsleven en in het functioneren op school. Door analyse van korte video-opnames van de alledaagse omgang thuis, wordt zichtbaar wat nog goed loopt in de communicatie en de opvoeding en wat verbeterd kan worden. De video-opnames worden door de begeleiders samen met de ouders besproken en geanalyseerd, met als doel de ouders helder zicht te geven op het functioneren en de behoeftes van het kind. Hierdoor zijn de ouders (weer) beter in staat het kind op een positieve manier te ondersteunen bij zijn ontwikkeling. De ervaring wijst uit dat de meeste ouders bij het terugkijken van de beelden, zelf (met behulp van micro-analyse van de beelden) goed kunnen zien wat hun kind nodig heeft en vervolgens kunnen formuleren hoe zij hun eigen handelen kunnen afstemmen op de behoeftes van hun kind(eren) en hen die stimulans, steun en leiding te geven die nodig is. In de vervolg video-opname(s) krijgen ouders letterlijk en figuurlijk de ontwikkeling van hun kinderen 'in beeld'.

Ouderschap na echtscheiding

Cursus van Vitras bestaande uit 4 bijeenkomsten en kennismaking. Onderwerpen zijn reacties van kinderen op de echtscheiding, opvoedingsvaardigheden in het omgaan met deze reacties, communicatie en contact met het kind, veranderende ouderrol, communicatie met de andere ouder, omgaan met eigen emoties en zorgen voor jezelf. Belangrijk onderdeel is (h)erkenning bij andere ouders en uitwisselen van ervaringen.

Bewust omgaan met pubers

Groepstraining van vier bijeenkomsten voor ouders en/of verzorgers van kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar die:

- Steun en handvatten willen in de opvoeding van hun kind;
- Het contact met het kind lijken te verliezen;
- Zich onzeker voelen in hun aanpak;
- Dreigen vast te lopen met de opvoeding;
- Met andere ouders ervaringen en tips willen uitwisselen.

In de training wordt informatie gegeven over hoe je goed contact met je kind kunt houden. Herkenning en uitwisselen van ervaringen is een belangrijk onderdeel en men leert de sterke kanten als opvoeder te benutten. Thema's zijn positieve aandacht en manieren van opvoeden, luisteren naar en communicatie met het kind en conflicthantering en grenzen stellen.

Oudercursus voor hoog-intelligente kinderen

Cursus door Kidztower/Basis in Perspectief in een groep met 6-12 ouders. Alledaagse situaties worden besproken en ouders krijgen concrete handvatten om met lastige situaties om te gaan. Hoog-intelligente kinderen zijn ook vaak erg gevoelig. In deze cursus komt onder andere aan bod hoe een ouder invloed kan hebben op het intelligentieprofiel van het kind en hoe een cognitieve disbalans kan worden voorkomen of verminderd. Naast de intelligentie kan een ouder ook de emotionele ontwikkeling (E.Q.) van het kind verrijken. Hiertoe worden concrete handvatten aangereikt. Concrete thema's zijn: braintraining, gebruik van beeldscherm, voeding, slaap & beweging, correctie, omgang met broer & zus, discussie en het leren nemen van leeftijdsadequate verantwoordelijkheid.

Gemopper in de prullenmand

Cursus door Kidztower/Basis in Perspectief in een groep met 6-12 ouders. Alledaagse situaties worden besproken en ouders krijgen concrete handvatten om met lastige situaties om te gaan. Veel ouders hebben vaak het gevoel politieagent te zijn binnen het gezin. Dit heeft effect op de tijd en energie die over blijft voor het doen van leuke dingen. Het doel van deze cursus is om weer meer tijd, aandacht en energie te kunnen besteden aan samen leuke dingen doen, waardoor de vrolijkheid in huis toeneemt. Concrete thema's zijn: naar bed gaan en slapen; voeding en eten; luisteren en gehoorzamen binnen 1 minuut; omgang met broertjes en zusjes; opruimen en andere taakjes; gebruik van beeldscherm, spel en speelgoed en samen in de auto.

Gaaf! Nieuwegein

Gaaf! is opgericht door twee moeders van hoogbegaafde kinderen. Zij organiseren informatie- of thema-avonden rondom hoogbegaafdheid en relevante andere onderwerpen, koffie-ochtenden of avonden voor ouders om ervaringen te delen, spelletjesmiddagen voor kinderen van 3 tot 12 jaar. Iedere laatste woensdag van de maand is er een inloopuurtje zowel face-to-face als telefonisch voor vragen of het delen van je verhaal.

Kansrijk

Nieuwegein Stadspas

Met de Nieuwegein Stadspas krijg je veel korting op of gratis gebruik van culturele activiteiten, sportaanbod of recreatie. De pas is er voor inwoners (ook jongeren) met maximaal 125% van het wettelijk minimum loon. Het doel is het bevorderen van participatie van gezinnen en kinderen waar dat moeilijk is door de financiële situatie.

Speelgoedbank

Nieuwegein beschikt over een actieve speelgoedbank. Bij de speelgoedbank kunnen ouders met een Stadspas één keer per maand gratis 2 stuks speelgoed, 1 spel of puzzel, 2 leesboekjes, 1 knuffel en 2 Cd's of DVD's uitzoeken. Het streven is dat kinderen bij verjaardag en sinterklaas nieuw speelgoed krijgen. Het aanbod wordt ingebracht door andere inwoners van Nieuwegein.

Stichting leergeld Nieuwegein

Stichting leergeld biedt kinderen die om financiële redenen niet mee kunnen doen aan activiteiten die voor andere kinderen heel normaal zijn kansen om deel te kunnen nemen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten. Het gaat om kinderen van 4 tot 18 jaar die in gezinnen met een inkomen op bijstandsniveau opgroeien. Zij dreigen sociaal geïsoleerd te raken omdat de kosten van een schoolreisje of het lidmaatschap van een sportvereniging onoverkomelijke financiële hindernissen zijn. Ze willen kinderen laten meedoen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn. Leergeld formule: huisbezoek en inventarisatie van de hulpbehoefte – bemiddeling bij aanvragen voorzieningen waar zij een beroep op kunnen doen – aanvullende hulp bieden die bijdraagt aan de doelstelling om sociale uitsluiting te voorkomen via het bevorderen van 'meedoen' – doorgaand contact en nazorg.

Oudergroep taalles Jan Dopie

Ouders van de vve-groep op peuteropvang Jan Dopie in Nieuwegein die moeite hebben met de Nederlandse taal, krijgen hier ook taallessen aangeboden. Terwijl hun kind op de groep spelenderwijs taal- en vele andere vaardigheden leert, kunnen zij zelf dus ook aan de slag om de taal meer eigen te maken. Hier is weinig informatie over te vinden.

Voor- en vroegschoolse educatie

Wanneer peuters een VVE-indicatie hebben, krijgen zij 4 dagdelen voor- en vroegschoolse educatie aangeboden. Dit wordt geboden op verschillende kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. Hierbinnen is extra aandacht voor de ontwikkeling en opvoeding, met een specifieke focus op taal. De jeugdgezondheidszorg heeft als taak om een (dreigende) achterstand in de taalontwikkeling te

signaleren. Dit gebeurt onder andere aan de hand van de gewichtenregeling. Dit houdt in dat als beide ouders laagopgeleid zijn, kinderen wanneer zij 2,5 jaar zijn in aanmerking komen om deel te nemen aan VVE. Daarnaast is een risico op achterstand in de Nederlandse taal doordat ouders thuis geen Nederlands spreken en/of de taalomgeving onvoldoende stimulerend is aanleiding voor een VVE indicatie.

Binnen de kinderdagverblijven en peuterspeelzalen in Nieuwegein wordt gewerkt met het VVE programma Uk & Puk. De activiteiten stimuleren de spraak- en taalvaardigheid, sociaal-emotionele vaardigheden, motorische en zintuiglijke vaardigheden en geven de eerste rekenprikkels. Door het spel op de juiste manier aan te moedigen, doen baby's, dreumesen en peuters nieuwe vaardigheden op en maken ze op natuurlijke wijze een brede ontwikkeling door.

Peuterbezoeken

De Tweede Verdieping kent een goede samenwerking met de voor- en vroegschoolse educatie en het consultatiebureau in Nieuwegein. Zo zijn er in samenwerking met KMN Kind en Co peuterbezoeken voor de kinderen van VVE groepen met hun ouders. Deze bezoeken zijn gericht op plezier in boeken en verhalen voor de peuters, informatie over de bibliotheek voor ouders en een gratis pasje voor de bibliotheek voor het kind (dit kost anders ongeveer 5 euro).

Zomertraining Plezier op School

Een intensieve tweedaagse zomertraining (doorgaans in de laatste week van de zomervakantie, zodat kinderen het geleerde meteen toe kunnen passen) gericht op het weerbaar maken van het kind. Het accent ligt op het vergroten van zelfvertrouwen en het verbeteren van sociale en assertieve vaardigheden, zodat de kinderen met meer plezier naar de nieuwe school gaan. De kinderen leren positief te denken en worden op een ontspannen en speelse wijze de volgende vaardigheden aangeleerd: zelfpresentatie (hoe kom ik over), contact maken met anderen, opkomen voor jezelf, samenhang tussen gedachten en gevoelens, omgaan met moeilijke situaties en pesten, omgaan met spanning. Vooraf een kennismaking/intakebijeenkomst met ouder(s) en kind en een ouderavond tijdens de training. Groepsgrootte: 6-12 kinderen met twee professionele begeleiders. De training is bedoeld voor kinderen die naar de brugklas van het voortgezet onderwijs gaan en met meer zelfvertrouwen willen omgaan met leeftijdsgenoten.

School's Cool

Mentorproject waarbij vrijwillige mentoren gekoppeld worden aan scholieren die extra steun nodig hebben bij de overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs. Leerlingen die in aanmerking komen, krijgen een mentor die ongeveer anderhalf uur per week bij de leerling thuis komt. Deze mentor helpt met plannen van huiswerk, leervaardigheden en andere schoolzaken. Hierdoor heeft het kind meer kans op een goede schoolloopbaan. Kinderen worden voorgedragen door basisscholen, het mentoraat start in het voorjaar van groep 8 en eindigt in december in de tweede klas van het voortgezet onderwijs.

Jongerenloket

Vrijblijvende inloop tussen 13:00 en 16:00 uur op het stadhuis in Nieuwegein voor alle jongeren tot 27 jaar in de regio Lekstroom die vragen hebben over opleiding of werk. Ook op de website is informatie te vinden die deze jongeren verder kan helpen.

Huiswerkbegeleiding

Elke dinsdag van 19:00 tot 21:00 bij Balans Nieuwegein voor middelbare scholieren die moeite hebben met bepaalde vakken of huiswerk maken. Doel is leerlingen verantwoordelijkheid voor hun werk te laten nemen en ze een goede werkhouding te laten ontwikkelen. Hier zijn meerdere aanbieders voor.

Het Lab

Het Lab is onderdeel van Gaaf! Nieuwegein, gericht op kinderen van 3 tot 5 jaar met een ontwikkelingsvoorsprong. Themagerichte bijeenkomsten waarin de kinderen op een speelse en actieve manier informatie krijgen over onderwerpen die aansluiten bij hun beleavingswereld. Intakegesprek met ouder om te beoordelen of er sprake is van een ontwikkelingsvoorsprong en

of het kind op zijn plek is in deze groep. Wordt gehouden op de Margrietschool Noord in Nieuwegein.

Training sociale vaardigheden

De training is gericht op kinderen tussen 9 en 12 jaar die zich op sociaal vlak onzeker zijn, met als doel hun assertieve en sociale vaardigheden te vergroten, het zelfvertrouwen te laten groeien en een positief zelfbeeld te ontwikkelen. De training wordt op maat ingericht, iedere bijeenkomst staat een thema centraal waar de kinderen mee gaan oefenen. Zij leren van elkaar. De training bestaat uit 8 bijeenkomsten en een ouderavond.

Samen samen!

Samen samen! is een aanbod vanuit het onderwijsexpertisecentrum voor sociaal-emotionele ondersteuning individueel, in klein groepsverband (tien bijeenkomsten van 45 minuten), in de klas of schoolbreed. Ouders en school worden altijd betrokken. Het aanbod richt zich op leerlingen in de leeftijd van 7 tot 13 jaar die:

- heel erg verlegen zijn, bijna nooit iets zeggen
- zich altijd aanpassen
- last hebben van faalangst
- vaak bang zijn
- te vaak bezorgd zijn
- weinig weerbaar zijn
- vaak gepest worden
- niet samen kunnen overleggen
- veel ruzie maken en regelmatig vechten
- altijd de baas willen zijn
- weinig of geen vrienden hebben
- negatief over zichzelf denken
- weinig durven

Aanmelding loopt via intern begeleider die dit bespreekt met ouders. Het doel van samen samen! is een oplossingsgerichte en handelingsgerichte benadering tot het aanleren en toepassen van passende handvatten voor kinderen die te weinig tot een positieve ontwikkeling zijn gekomen.

Tim en Flapoor

Training vanuit Kidztower/Basis in Perspectief gericht op het versterken van basisvaardigheden op sociaal gebied voor kinderen tussen 6 en 8 jaar die moeite hebben met aankijken, om de beurt praten, vragen om mee te mogen spelen of voor zichzelf op te komen. De training is spelenderwijs door leuke activiteiten en rollenspellen, stappenplannen, knutselen en gedragsoefeningen.

Samen staan we sterk

Training vanuit Kidztower/Basis in Perspectief gericht op voor jezelf opkomen, omgaan met kritiek en rekening houden met de ander. Voor kinderen tussen 8 en 10 jaar die niet zo weerbaar zijn in sociaal contact of moeite hebben met het herkennen van gevoelens bij zichzelf en anderen. Maar ook kinderen die zich geremd of juist ongeremd gedragen of niet zo goed om kunnen gaan met kritiek.

Training op maat Kidztower

Training op maat voor kinderen die dat nodig hebben, samen met therapeut leerdoelen op sociaal gebied in kaart brengen. Specifieke vaardigheden kunnen individueel of samen met anderen worden geoefend.

Assertiviteitstraining voor jongeren

Vitras biedt twee tweedaagse assertiviteitstrainingen voor jongeren die willen leren voor zichzelf op te komen:

- Opkomen voor jezelf (jongeren op het voortgezet onderwijs van 12 tot 16 jaar). Training in de schoolvakantie met het accent op het vergroten en verbeteren van assertieve vaardigheden, waarin jongeren ontdekken dat er meerdere mogelijkheden zijn om voor zichzelf op te komen op een manier die bij hen past. Persoonlijk leerdoel van de jongere vormt de leidraad. Om dit te bereiken wordt gewerkt met rollenspel, oefeningen en theorie. Er is gelegenheid om eigen situaties waar de jongere moeite mee heeft in het dagelijks leven in te brengen. Het is een praktijkgerichte training met de thema's: jezelf presenteren, hoe kom ik over? - verbale en non-verbale communicatie - grenzen aangeven - samenhang tussen gedachten en gevoelens - omgaan met moeilijke situaties - nee zeggen - kritiek geven en ontvangen. Groepsgrootte: 6-12 kinderen. Vooraf kennismaking/intake met ouder(s) en kind.
- Hoe word ik mondiger (jongeren van 17-21 jaar. Zij gaan met leeftijdsgenoten aan de slag en oefenen met andere communicatie en ander gedrag. Hun persoonlijk leerdoel is de leidraad. Rollenspellen, oefeningen en theorie worden ingezet om dat te bereiken. Er is ruimte om eigen situaties in te brengen. Thema's: jezelf presenteren, hoe kom ik over? - bewustwording van mening, grenzen, behoeftes en wensen - gevoelens uiten, wat voel ik...wat doe ik? - nee zeggen en je grenzen aangeven, hoe doe ik dat vriendelijk en toch direct? - hoe ga ik om met kritiek ontvangen en zelf kritiek op iemand geven - je leert zeggen wat je wilt, denkt en voelt.
Groepsgrootte: 6-12 jongeren met twee begeleiders en kennismaking/intakebijeenkomst met de jongeren vooraf.

Overstijgend

Jongerencoaching

Jongerencoaching voor alle jongeren in de leeftijd van 10 tot 20 jaar die er zelf even niet meer uitkomen. Er zijn misschien problemen op school, ze voelen zich onzeker, hebben conflicten met hun ouder(s) of ze zitten gewoon even niet lekker in hun vel. De start is altijd een kennismakingsgesprek waarin de coach en de jongere kennismaken met elkaar. In dit gesprek bespreken zij de situatie van de jongere en bepalen zij de doelen die de jongere wil behalen. Ook wordt in dit kennismakingsgesprek bekeken of er een 'klik' is met de coach en wordt bekeken of de doelen haalbaar zijn.

Jongerenwerk

In Nieuwegein zijn zes jongerenwerkers actief voor kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot en met 27 jaar. Zij werken vanuit de leefwereld van jongeren. Hun doelstelling is bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en participatie van jeugd en jongeren, door:

- de eigen kracht van jeugd en jongeren te versterken door sociale talentontwikkeling en preventieve activiteiten;
- sociale samenhang te versterken door bij te dragen aan (veilige en) leefbare wijken waar ruimte is voor jeugd en jongeren. Door enerzijds jeugd en jongeren te leren meedoen en invloed te hebben op de samenleving en anderzijds de samenleving te leren zich open te stellen voor de aanwezigheid van jongeren en de inbreng die jongeren hebben;
- in de samenwerking met ketenpartners een bijdrage te leveren aan het versterken van effectieve en efficiënte ondersteuning ten behoeve van jeugd en jongeren.

De jongerenwerkers zijn aanwezig op plekken waar jongeren veel komen en sluiten aan bij waar jongeren op dat moment behoefte aan hebben. Wanneer meerdere jongeren dezelfde hulpvraag hebben, kan voorlichting gegeven worden of kunnen groepen gevormd worden die regelmatig bij elkaar komen: er is bijvoorbeeld een groep voor meiden die problemen hebben met jongens, een groep voor jongeren met lvb en een groep jongens die moeite hebben sociale aansluiting te vinden. Mannelijke jongerenwerkers zijn opgeleid om voorlichting te geven over seks en sexting aan jongens. Ook zijn er mogelijkheden voor individuele begeleiding en ondersteuning.

Geïndiceerde preventie

Gezondheid

Autisport

Autisport is een initiatief om kinderen met autistische of sociale problematiek in de leeftijd van ongeveer 7 t/m 12 jaar wekelijks te kunnen laten sporten. Zij kunnen vaak niet aarden bij reguliere sportverenigingen, maar willen ook graag ergens bij horen en in groepsverband kunnen sporten. Autisport maakt dit mogelijk. De kinderen leren sociale vaardigheden (omgaan met winst en verlies, samenwerken, op je beurt wachten), maar gaan voornamelijk lekker sporten en bewegen. Twee groepen: 7-10 jaar en 10-12 jaar. Het initiatief valt onder Stichting BIJzonder Actief uit IJsselstein, dit aanbod is in Nieuwegein.

Veiligheid

Stevig ouderschap

Stevig Ouderschap is een interventie die geboden wordt door de GGD voor gezinnen met een pasgeboren kind die risico lopen op ernstige opvoedingsproblemen door aanwezigheid van risicofactoren. De geselecteerde gezinnen (op basis van een vragenlijst) krijgen zes huisbezoeken door een getrainde verpleegkundige van de jeugdgezondheidszorg. Bezoeken vinden plaats op de kinderleeftijd van 6 weken en 3, 6, 9, 12 en 18 maanden. Het is ook mogelijk om vier extra huisbezoeken tijdens de zwangerschap te doen als daar behoefte aan is. De bezoeken duren ongeveer 90 minuten en gaan over de hantering van de eigen ontwikkelingsgeschiedenis, de beleving van het ouderschap, de verwachtingen t.a.v. de ontwikkeling van het kind, sociale steun en verwijzing naar de juiste voorzieningen. Daarnaast zijn deze gericht op de ouders: wat gaat goed, wat willen ze veranderen of verbeteren en hoe gaan ze dat doen.

Opgroeien in armoede

Dit is aanbod van Handje Helpen gericht op participatie van kinderen met een beperking en een taalachterstand die opgroeien in armoede en in een gezin waar Nederlands niet de moedertaal is. Er komt een vrijwilliger in het gezin die het kind begeleidt en bijvoorbeeld met het kind gaat spelen, zodat ouders even bij kunnen komen of andere kinderen wat meer aandacht kunnen geven. De vrijwilliger kan ook helpen bij het vergroten van het sociale netwerk van het kind, oftewel hij of zij doet wat nodig is. Er is ook een taalcoach betrokken die zich richt op het stimuleren van de taalontwikkeling. Het doel van het aanbod is het gezin ondersteunen en ontlasten en de taalontwikkeling van het kind stimuleren.

Logeeropvang

Deze interventie van Handje Helpen is bedoeld voor kinderen of jongeren met een beperking of gedragsproblemen en hun gezin. Het doel hiervan is gezelligheid, een beetje extra aandacht en een ander omgeving voor het kind. En voor ouders wat extra tijd voor henzelf of andere kinderen uit het gezin. Soms is dit net het steuntje in de rug waardoor zij er op andere dagen weer volledig tegenaan kunnen. De precieze invulling is afhankelijk van de wensen en mogelijkheden van de logé, het gezin en het logeergezin.

Psychiatriemaatje

Het doel van deze interventie van Handje Helpen is gezinnen met ouders of kinderen met een psychiatrische beperking ontlasten. De invulling hiervan is afhankelijk van situatie en behoeften. Het maatje kan bijvoorbeeld een speelmaatje of logeergezin zijn voor een kind dat 'meezorgt' of een maatje voor een ouder met een psychiatrische beperking. Het maatje kan regelzaken overnemen of een luisterend oor bieden. Het uitgangspunt is dat het hele gezin baat heeft bij de hulp.

VoorZorg (in voorbereiding)

VoorZorg is een vrijwillig preventief programma (evidence based) bestaande uit een intensief schema van huisbezoeken door hiertoe opgeleide VoorZorgverpleegkundigen van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). Jonge vrouwen binnen de doelgroep krijgen, vanaf hun zwangerschap totdat het kind 2 jaar oud is, ondersteuning bij de verzorging en opvoeding van hun kind. Criteria:

- Nog niet eerder een levend geboren kind hebben gekregen;
- Uiterlijk 28 weken zwanger;
- Maximaal 25 jaar;
- Er is sprake van meerdere risico's (laag inkomen, weinig opleiding, mishandeld of verwaarloosd zijn in hun jeugd, weinig sociale steun, middelengebruik, huiselijk geweld);
- De Nederlandse taal enigszins beheersen.

Deze ondersteuning is gericht op het bevorderen van de gezondheid, het vergroten van de ontwikkelingskansen van de moeders en kinderen en het voorkomen van kindermishandeling. Tijdens de huisbezoeken werken de VoorZorgverpleegkundigen met de moeders aan zes domeinen/onderwerpen:

1. Gezondheid moeder
2. Gezonde omgeving
3. Levensloop moeder
4. Moederschap
5. Familie en vrienden
6. Gebruik van gemeenschapsvoorzieningen

Kansrijk

BOCS

BOCS staat voor begeleiding, ondersteuning, coaching en school. Dit is onderdeel van het onderwijsexpertisecentrum in Nieuwegein. Leerlingen in de leeftijd van 4-16 jaar die op meerdere gebieden problemen ervaren en tijdelijk niet deel kunnen nemen aan onderwijs worden hier begeleid. Het gaat om leerlingen met leerproblemen; een ernstig vertraagde taalontwikkeling; een ernstig vertraagde rekenontwikkeling; ernstige problemen in hun sociaal-emotioneel functioneren; behoorlijke gedragsproblemen en/of werkhoudingsproblemen of schoolangst. BOCS heeft als doel te voorkomen dat kinderen thuis komen te zitten. Met deze insteek geven zij ook coaching en scholing op scholen. Als een kind bij BOCS wordt aangemeld, vindt er een intakegesprek plaats met ouders en school. Hulpverlening en leerplicht mogen ook aansluiten indien zij betrokken zijn. Er wordt een plan van aanpak opgesteld per kind, dit wordt na een aantal weken geëvalueerd.